

Analýza aktuální sociální situace na Domažlicku

Zpracovatel:

Centrum pro komunitní práci západní Čechy

Obsah

1. Úvod	2
1.1 Cíl sociodemografické analýzy	2
1.2 Sběr a zpracování dat	2
2. Obecná charakteristika řešeného území Domažlicka	3
3. Obyvatelstvo	8
3.1 Vývoj počtu obyvatelstva	8
3.2 Pohyb obyvatelstva	11
3.3 Věková struktura obyvatelstva	14
3.4 Vzdělanostní struktura	18
4. Bydlení	19
5. Ekonomická aktivita a nezaměstnanost	23
5.1 Ekonomická aktivita	23
5.2 Spádovost a vyjíždka do zaměstnání	26
5.3 Trh práce a nezaměstnanost	28
5.3 Aktivní politika zaměstnanosti	31
6. Zdravotnictví	33
7. Školství	34
8. Sociální oblast	39
8.1 Rodiny s dětmi	39
8.2 Oblast osob se zdravotním postižením a seniorů	43
8.3 Osoby ohrožené sociálním vyloučením	47

1. Úvod

1.1 Cíl sociodemografické analýzy

Popis aktuální sociální situace na Domažlicku mapuje stávající sociálně demografickou situaci území, společenské jevy a trendy sociálního vývoje z nich vyplývající. Shromážděné informace slouží jako podklad pro potřeby a činnosti související s podporou udržitelnosti procesu plánování dostupnosti sociálních služeb na části území správního obvodu obce s rozšířenou působností Domažlice.

1.2 Sběr a zpracování dat

Základem pro vznik analýzy byl sběr, třídění a zpracování zejména sekundárních dat. Hlavními zdroji jsou Městský úřad Domažlice, městské a obecní úřady daného území, Český statistický úřad, Úřad práce – kontaktní pracoviště Domažlice, Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, Ministerstvo zdravotnictví České republiky, Ministerstvo vnitra České republiky.

Údaje a informace se rovněž zjišťovaly dotazníkovým šetřením ve 40 obcích řešeného území, které probíhalo v červenci a srpnu 2011. Tohoto šetření se zúčastnilo 23 obcí.

Při práci s těmito daty je nutné brát v úvahu, že všechny sociální i demografické jevy se v čase mění, vznikají tak rozličné přehledy a souhrny rozdílné dle způsobu a frekvence sběru a zpracování dat, a že jednotlivé jevy se rovněž ne vždy sledují na úrovni všech územních celků. Vzhledem k tomu, že sběr některých dat probíhá pouze jednou za dekádu, vycházejí dané přehledy ze Sčítání lidu, domů, bytů z roku 2001, neboť první předběžné výsledky SLDB 2011 budou známy ke konci roku 2011, definitivní výsledky v podrobném třídění, včetně údajů za obce a města a jejich části, až v 2. polovině roku 2012. Nelze také opomenout, že některé jevy nejsou v podstatě vůbec statisticky sledovány.

2. Obecná charakteristika řešeného území Domažlicka

Řešené území je součástí správního obvodu obce s rozšířenou působností Domažlice, jež leží v jihozápadní části Plzeňského kraje při hranici se Spolkovou republikou Německo. Sousedí s dalšími čtyřmi správními obvody Plzeňského kraje – Tachov, Horšovský Týn, Přeštice a Klatovy.

Správní obvod ORP¹ Domažlice zahrnuje 58 obcí, z nichž 3 (Kdyně, Poběžovice, Domažlice) jsou obcemi s pověřeným obecním úřadem. Svou rozlohou 76 314 ha je čtvrtý největší v kraji a na celkové rozloze kraje se podílí 10,1 %, počtem obyvatel 40 286 je pátým největším a hustotou obyvatelstva 51,4 obyvatel na 1 km² je sedmý nejvíce zalidněný správní obvod.

Z geografického hlediska je převážná část správního obvodu vyplněna zvlněnou pahorkatinou s nadmořskou výškou kolem 450 m n.m. Většinu území pokrývá Chodská pahorkatina, její střed v šíři 8 až 15 km je přibližně tvořen trasou Bělá nad Radbuzou, Hostouň a Poběžovice, která se od Domažlic neustále zužuje a zasahuje až ke Staňkovu. Při hranicích se rozprostírá Český les s nejvyšším bodem Čerchov (1 042 m n.m.). V jižní části se nachází Všerubská vrchovina. Z geologického hlediska má správní obvod omezené zdroje surovin. K nejvýznamnějším ložiskům patří ložiska pegmatitů, ze kterých se těží kvalitní živec na Poběžovicu. Z nerostných surovin se dále těží cihlářské jíly a kámen. Nejvýznamnějším tokem je Radbuza, která patří k povodí Berounky.

V roce 2009 zaujímala zemědělská půda 38 373 ha (50 % rozlohy ORP), z toho 22 459 ha představovala orná půda (58 % zemědělské půdy). Lesní plochy zaujímaly 31 737 ha. Rostlinná výroba je zaměřena především na pěstování pšenice, ječmene, řepky olejky a kukuřice. Živočišná výroba se orientuje zejména na chov skotu (především pro masný průmysl), prasat, drůbeže, ovcí a beranů.

Správní obvod lze charakterizovat jako průmyslově-zemědělský. Průmyslové podniky jsou soustředěny hlavně v Domažlicích, Kdyni a Klenčí pod Čerchovem. V registru ekonomických subjektů bylo v roce 2010 evidováno 8 969 organizačních jednotek, z nichž 6 843 (76 %) představovaly fyzické osoby. Mezi významnější a zároveň největší firmy působící na území patří Domažlická nemocnice, a.s., proHeq s.r.o., Domažlice, STEATIT v.o.s. Klenčí pod Čerchovem. Míra registrované nezaměstnanosti SO ORP Domažlice patří v rámci všech ORP Plzeňského kraje dlouhodobě k těm středním. V červenci 2011 činila 7,6 %, přičemž na území správního obvodu POÚ² Domažlice dosahovala 7,0 % a na území POÚ Poběžovice 8,6 %.

Územím správního obvodu prochází důležitý mezinárodní silniční tah I/26 směřující na hraniční přechod Folmava ve směru Plzeň – Domažlice – Folmava. Územím také vede i významná železniční trať č. 180 ve směru Plzeň – Domažlice – Česká Kubice. Správní obvod má díky své dopravní poloze vazby na okolní správní obvody, ale také přímé spojení s Německem.

¹ ORP – Obec s rozšířenou působností

² POÚ – Obec s pověřeným obecním úřadem

Centrem správního obvodu je město Domažlice, které vzniklo kolem 9. století na obchodní cestě z Řecka do Čech. V druhé polovině 13. století povýšil osadu na královské město český král Přemysl Otakar II. Chodové tak získali řadu privilegií mj. osvobození od roboty, cla, mýta, svobodně se mohli stěhovat, ženit a provozovat řemesla. Tato privilegia však v pobělohorské době byla omezována a rušena. Proto docházelo k řadě chodských povstání proti vrchnosti.

Krásné životní prostředí ORP přispívá k rozvoji rekreace a cestovního ruchu. K nejnavštěvovanějším městům patří zejména Domažlice, které jsou městskou památkovou rezervací a centrem oblasti Chodska. Oblast Chodska si dokázala udržet svůj styl a folklorní tradice, každoročně prezentované v pořádaných Chodských slavnostech. K vyhledávaným místům patří Klenčí pod Čerchovem díky svému zalesněnému pásmu Haltravy, rodnému domku spisovatele Jindřicha Šimona Baara a nedalekým Výhledům s pomníkem J. Š. Baara. Za zmínku stojí Trhanov s dominantou barokního zámku a Újezd s Kozinovým dvorem s pamětní síní Jana Sladkého Koziny.

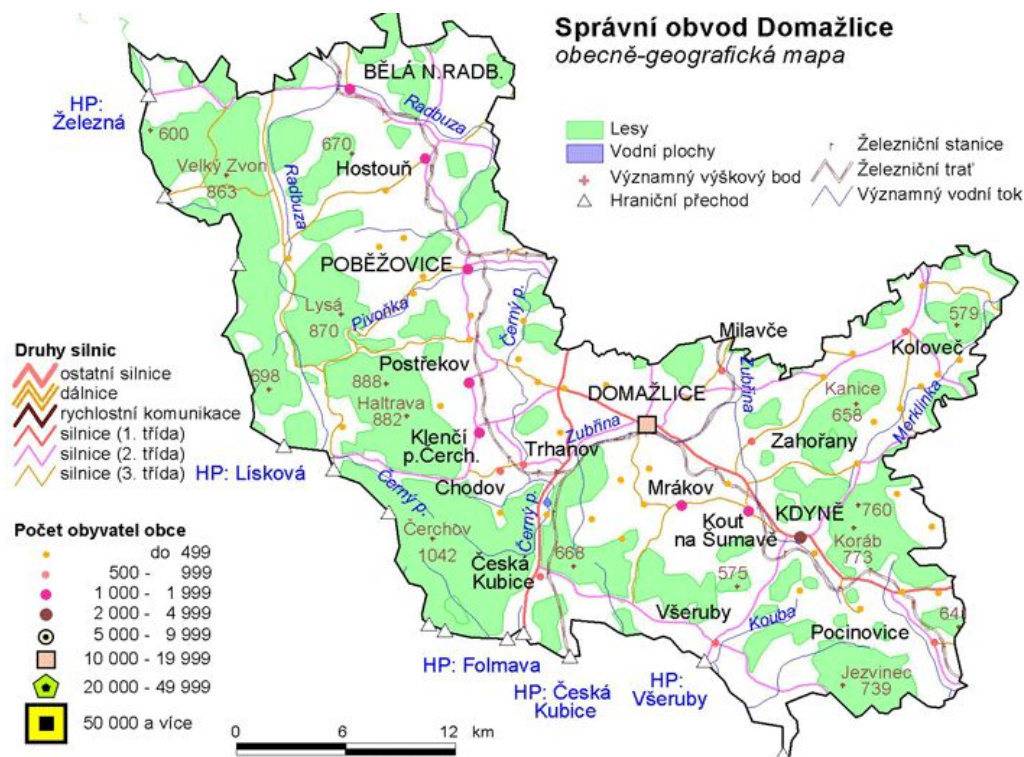
Obrázek č. 1. Administrativní mapa správního obvodu obce s rozšířenou působností Domažlice

**Administrativní mapa správního obvodu
Domažlice** (stav k 1.1.2003)

Zdroj: Český statistický úřad

Obrázek č. 2. Obecně-geografická mapa správního obvodu obce s rozšířenou působností Domažlice

Zdroj: Český statistický úřad

Tato **studie řešeného území Domažlicka** zahrnuje 40 obcí ORP Domažlice. Její součástí není 18 obcí, které sice spadají do OPR Domažlice, ale v rámci Komunitního plánování sociálních služeb patří do oblasti Kdyňska.

Z řešených 40 obcí se 19 skládá pouze z 1 sídelní jednotky, zbylých 21 vykonává správu nad základními sídelními jednotkami.

V rámci těchto obcí je na 94 katastrálních území identifikováno 110 částí obcí³. Tři čtvrtiny obcí řešeného území jsou vybaveny vodovodem, polovina obcí má kanalizaci napojenou na čistírnu odpadních vod pro veřejnou potřebu a více než třetina je plynofikována. Zdravotnická zařízení jsou v Bělé nad Radbuzou, České Kubici, Domažlicích, Hostouni, Chrastavcích, Klenčí pod Čerchovem a Poběžovicích, školská zařízení v Babylonu, Bělé nad Radbuzou, České Kubici, Domažlicích, Hostouni, Chodově, Klenčí pod Čerchovem, Milavči, Novém Kramolíně, Pasečnicích, Poběžovicích, Postřekově, Tlumačově a Trhanově.

³ Část obce – evidenční sídelní jednotka se samostatnou řadou čísel popisných a evidenčních

Tabulka č. 1: Základní údaje o řešených obcích Domažlicka k 1. 1. 2010

Obec	Výměra (ha)	Počet obyvatel	z toho ve věku 15–64 let	Části obce
Babylon	665	296	213	Babylon
Bělá nad Radbuzou	8 331	1 874	1 378	Bělá nad Radbuzou, Bystřice, Čečín, Černá Hora, Doubravka, Hleďsebe, Karlova Huť, Nový Dvůr, Pleš, Smolov, Újezd Svatého Kříže, Železná
Česká Kubice	4 597	798	584	Česká Kubice, Dolní Folmava, Horní Folmava, Nová Kubice, Nový Spálenec, Spáleneček, Starý Spálenec
Díly	137	382	282	Díly
Domažlice	2 461	10 957	7 772	Bezděkovské Předměstí, Dolejší Předměstí, Havlovice, Hořejší Předměstí, Město, Týnské Předměstí
Drahotín	891	151	106	Drahotín
Draženov	672	443	321	Draženov
Hora Svatého Václava	765	58	36	Hora Svatého Václava, Načetín, Šidlákov
Hostouň	3 851	1 373	1 020	Babice, Holoubec, Horušany, Hostouň, Mělnice, Mirkovice, Přes, Skařez, Slatina, Svržno, Sychrov, Štítary
Hradiště	568	166	115	Hradiště
Hvožďany	300	31	28	Hvožďany
Chocomyšl	418	114	82	Chocomyšl
Chodov	895	780	578	Chodov
Chrastavice	874	355	255	Chrastavice
Kanice	760	168	117	Kanice
Kaničky	150	30	21	Kaničky
Klenčí pod Čerchovem	1 810	1 303	909	Capartice, Černá Řeka, Jindřichova Hora, Klenčí pod Čerchovem
Luženičky	629	310	217	Luženice, Luženičky
Milavče	1 217	575	382	Božkovy, Milavče, Radoničky
Mnichov	1 425	232	150	Mnichov, Pivoň, Vranov
Mutěnin	1 548	269	190	Erazim, Mutěnin, Ostrov, Starý Kramolín
Nemanice	3 835	284	213	Lísková, Nemanice, Nemaníčky, Nová Huť, Novosedelské Hutě, Novosedly, Stará Huť
Nevolice	256	168	121	Nevolice
Nový Kramolín	919	243	181	Nový Kramolín
Otov	710	93	63	Otov
Pařezov	160	133	96	Nový Pařezov, Starý Pařezov

Pasečnice	775	194	146	Nová Pasečnice, Stará Pasečnice
Pec	795	246	155	Pec
Pelechy	168	65	47	Pelechy
Poběžovice	2 782	1 670	1 211	Ohnišťovice, Poběžovice, Sedlec, Sezemín, Šibanov, Šitboř, Zámělč
Postřekov	1 892	1 136	806	MLýnec, Postřekov
Rybník	3 654	188	133	Mostek, Rybník, Závist
Srbice	1 384	385	277	Háje, Srbice, Strýčkovice, Těšovice
Stráž	266	238	179	Stráž, Šnory
Tlumačov	1 187	418	287	Filipova Hora, Tlumačov
Trhanov	213	559	397	Pila, Trhanov
Újezd	1 102	379	257	Petrovice, Újezd
Únějovice	393	103	72	Únějovice
Vlkanov	430	125	85	Vlkanov
Ždánov	337	145	102	Žďánov
Řešené území	54 219	27 437	19 584	-

Zdroj: Český statistický úřad

V řešeném území působí tři dobrovolné svazky obcí:

- **Dobrovolný svazek obcí Chodská liga** (celkem 15 obcí, všechny z řešeného území – Česká Kubice, Díly, Chodov, Klenčí pod Čerchovem, Luženičky, Nemanice, Nový Kramolín, Otov, Pařezov, Pec pod Čerchovem, Postřekov, Trhanov, Újezd, Vlkanov, Ždánov);
- **Dobrovolný svazek obcí Mikroregion Dobrohost** (celkem 7 obcí, všechny z řešeného území – Drahotín, Hora Svatého Václava, Hvoždany, Mnichov, Mutěšín, Poběžovice, Rybník);
- **Svazek českých měst a obcí v česko-bavorském pohraničním prostoru Domažlicko** (celkem 43 obcí, z řešeného území – Babylon, Česká Kubice, Domažlice, Draženov, Hostouň, Chodov, Chrastavice, Kanice, Luženičky, Milavče, Mutěšín, Nemanice, Nevolice, Pec, Poběžovice, Postřekov, Rybník, Srbice, Stráž, Trhanov, Újezd).

Obce v rámci svazků na řešeném území spolupracují na rozvoji regionu v různých oblastech. Obsah jediného existujícího strategického dokumentu (Strategie rozvoje Svazku českých měst a obcí v česko-bavorském pohraničním prostoru Domažlicko pro období 2010–2020, Stachy: Regionální sdružení Šumava, z.s.p.o., 2010) však naznačuje, že rozvoj sociálních služeb dosud nepatří mezi jejich priority.

3. Obyvatelstvo

Řešené území je tvořeno 40 obcemi, z nichž pouze Domažlice převyšují velikostí populace hranici 10 000 obyvatel. Více jak 1 000 obyvatel mají města Bělá nad Radbuzou, Hostouň, Poběžovice, městys Klenčí pod Čerchovem a obec Postřekov. Obce Česká Kubice, Chodov, Milavče a Trhanov patří do velikostní skupiny 500 až 999 obyvatel. Nejvíce obcí, celkem 16, má méně než 199 obyvatel. Nejméně početnými obcemi jsou Hvožďany a Kaničky (shodně 30 obyvatel) a Hora Svatého Václava (58 obyvatel). Celkovou populaci řešeného území tvořilo k 31. 12. 2010 celkem 27 532 osob (z toho 50,33 % žen), z nichž 40 % připadalo na centrum území Domažlice.

Tabulka č. 2: Základní charakteristika řešeného území podle velikostních skupin obcí k 31. 12. 2010

Velikostní skupina obcí dle počtu obyvatel	Počet obcí	Obyvatelstvo	
		Počet	Podíl na území (%)
do 199	16	1 950	7
200–499	14	4 471	16
500–999	4	2 777	10
1 000–1 999	5	7 377	27
2 000–4 999	0	0	0
5 000–9 999	0	0	0
10 000 a více	1	10 957	40
Řešené území	40	27 532	100

Zdroj: Český statistický úřad

3.1 Vývoj počtu obyvatelstva

Obyvatelstvo Domažlicka tak jako celého prostoru při západní hranici Čech prošlo v uplynulých šedesáti letech značně nepřírozeným vývojem. Po mnichovských dohodách z roku 1938 odešla ze zabraných sudetských území valná většina českého obyvatelstva. Po skončení války došlo k odsunu německého obyvatelstva z pohraničí a k jeho následnému doosidlování. V letech 1930 až 1950, či spíše 1938 až 1950 ubyla v tomto území více než polovina veškerého obyvatelstva.

Poválečné doosidlování pohraničí byl dlouhodobý proces přinášející častou obousměrnou migraci, takže celkový počet obyvatelstva se do roku 1970 prakticky neměnil. V tomto období však začíná docházet k urychlení koncentrace do sídel městského typu. Nárůst populace přineslo až období let 1970 až 1990. Poněkud odlišný trend nastal ve vývoji počtu obyvatel jednotlivých obcí po roce 1990. Překvapivý je pokles počtu obyvatel do té doby nejlépe se rozvíjejícího města Domažlic. Růst se

v tomto období přesunul do venkovských sídel. Příčinou je pravděpodobně silný útlum výstavby bytových domů a volná kapacita bytového fondu v menších sídlech⁴.

V letech 1991 až 2001 se počet obyvatel mírně snížil, nicméně v následující dekádě došlo k nárůstu (+ 636 obyvatel), zejména v obcích Česká Kubice (+ 35,4 %) a Únějovice (+ 31,6 %). Úbytek naopak zaznamenaly nejen v obou hlavních centrech řešeného území – Domažlicích a Poběžovicích, ale i v dalších 12 obcích.

Vývoj počtu obyvatel je tak synergicky ovlivňován mnoha aspekty – nejen předchozím dlouhodobým vývojem populace, ale i věkovou strukturou, možnostmi v oblasti trhu práce, mírou nezaměstnanosti, atraktivitou a hygienou prostředí a kvalitou životního prostředí, nabídkou využití volného času, dostupností občanské vybavenosti, zdravotnictvím, školstvím apod.

Tabulka č. 3: Vývoj počtu obyvatelstva obcí řešeného území k 31. 12. vybraných let

Obec ⁵	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2010	Index 2010/2001
Babylon	192	318	236	213	205	242	279	285	102,2
Bělá nad Radbuzou	6 786	2 020	1 765	1 712	1 573	1 707	1 727	1 885	109,1
Česká Kubice	2 090	765	640	648	582	569	619	838	135,4
Díly	472	319	373	375	382	375	374	386	103,2
Domažlice	9 406	8 995	7 723	9 044	11 256	11 519	11 048	10 957	99,2
Drahotín	452	209	188	199	204	186	182	154	84,6
Draženov	437	311	293	262	293	369	375	433	115,5
Hora Svatého Václava	554	200	184	110	86	79	71	58	81,7
Hostouň	2 697	1 401	1 207	1 134	1 014	1 102	1 246	1 369	109,9
Hradiště	333	225	215	183	144	169	158	169	107,0
Hvožďany	145	62	54	49	42	36	34	30	88,2
Chocomyšl	207	156	162	146	180	182	166	114	68,7
Chodov	780	587	604	547	649	765	696	799	114,8
Chrastavice	396	313	327	267	254	291	326	356	109,2
Kanice	431	320	256	210	169	200	172	167	97,1
Kaničky	75	68	60	50	57	46	36	30	83,3
Klenčí pod Čerchovem	1 844	1 078	1 122	1 061	1 070	1 197	1 251	1 286	102,8
Luženičky	398	302	283	266	272	250	308	312	101,3
Milavče	942	728	725	667	579	567	577	577	100,0
Mnichov	939	422	320	330	296	270	243	233	95,9
Mutěnin	1 533	624	617	489	343	245	230	270	117,4

⁴ Strategie rozvoje Svazku českých měst a obcí v česko-bavorském pohraničním prostoru Domažlicko pro období 2010–2020. Stachy: Regionální sdružení Šumava, z.s.p.o., 2010.

⁵ Údaje uváděné vždy k 31. 12. daného roku jsou přepočteny na územní strukturu platnou v roce 2010.

Nemanice	3 057	364	344	398	386	344	330	275	83,3
Nevolice	247	184	198	183	152	140	163	173	106,1
Nový Kramolín	544	192	157	204	179	202	230	242	105,2
Otov	362	165	158	106	109	111	115	87	75,7
Pařezov	353	162	153	137	109	95	111	144	129,7
Pasečnice	521	313	294	258	208	197	205	199	97,1
Pec	460	388	380	341	259	224	242	243	100,4
Pelechy	173	111	112	96	90	71	72	62	86,1
Poběžovice	3 270	1 775	1 826	1 627	1 724	1 705	1 757	1 700	96,8
Postřekov	1 554	1 003	1 138	1 202	1 230	1 176	1 131	1 137	100,5
Rybník	3 329	143	138	168	198	169	180	194	107,8
Srbice	922	710	706	603	500	435	398	393	98,7
Stráž	445	241	244	211	234	213	235	235	100,0
Tlumačov	722	553	592	534	473	437	406	418	103,0
Trhanov	398	466	451	521	591	500	544	563	103,5
Újezd	748	541	509	391	378	344	343	390	113,7
Únějovice	283	190	183	153	100	72	76	100	131,6
Vlkanov	377	205	207	147	136	110	121	125	103,3
Ždánov	275	161	168	127	107	109	119	144	121,0
Řešené území	49 149	27 290	25 312	25 369	26 813	27 020	26 896	27 532	102,4

Zdroj: Český statistický úřad

Graf č. 1: Vývoj počtu obyvatelstva řešeného území v letech 2000 až 2010

Zdroj: Český statistický úřad

Prognóza vývoje obyvatelstva Plzeňského kraje⁶ předpokládá, že se počet obyvatel do roku 2030 ve srovnání s výchozím stavem zvýší v 9 z 15 správních obvodů ORP kraje, a to zejména v zázemí krajského města, ve zbylých obvodech počet obyvatel naopak poklesne. Ve všech SO ORP pravděpodobně poroste obyvatelstvo v první polovině prognózovaného období, do konce roku 2020 by mělo dojít ke vzrůstu o téměř 1 %, po roce 2020 lze však předpokládat pokles.

Tabulka č. 4: Prognóza vývoje počtu obyvatelstva ve správních obvodech POÚ Domažlice a Poběžovice a vybraných měst obvodů v letech 1991 až 2030

SO ORP		Počet obyvatelstva v roce							
SO POÚ		1991	2001	2008	2010	2015	2020	2025	2030
Vybrané obce									

⁶ Prognóza vývoje počtu obyvatelstva Plzeňského kraje. Praha: ÚRS PRAHA, a. s., 2009.

SO ORP Domažlice	38 832	39 243	40 008	40 220	40 880	40 740	40 435	40 071
SO POÚ Domažlice	23 995	23 681	23 873	24 045	24 486	24 447	24 265	24 046
Domažlice	11 519	11 048	10 946	11 001	11 178	11 136	11 053	10 953
ostatní obce SO POÚ	12 476	12 633	12 927	13 044	13 308	13 311	13 212	13 093
SO POÚ Pobežovice	6 017	6 247	6 493	6 509	6 599	6 559	6 509	6 451
Pobežovice	1 705	1 757	1 679	1 682	1 704	1 692	1 680	1 665
Bělá nad Radbuzou	1 707	1 727	1 870	1 879	1 910	1 903	1 888	1 871
Hostouň	1 102	1 246	1 425	1 432	1 455	1 450	1 439	1 426
ostatní obce SO POÚ	1 503	1 517	1 519	1 516	1 530	1 514	1 502	1 489

Zdroj: Prognóza vývoje počtu obyvatelstva Plzeňského kraje

3.2 Pohyb obyvatelstva

Pohyb obyvatelstva je vyjádřen celkovým přírůstkem/úbytkem obyvatel, který je dán součtem přirozené změny obyvatel (rozdíl živě narozených a zemřelých osob – přirozený přírůstek/úbytek) a migračního salda obyvatel (rozdíl přistěhovaných a vystěhovaných osob – migrační přírůstek/úbytek). Tento ukazatel je významným faktorem v dynamice změn ve vývoji počtu obyvatel.

Oproti první polovině minulé dekády dochází v řešeném území od roku 2006 ke kladnému přirozenému přírůstku obyvatel. Mezi roky 2000 až 2010 přibýlo přirozeným pohybem celkem 49 osob, avšak v daném období zaznamenalo přirozený přírůstek pouze 18 obcí ze 40.

Tabulka č. 5: Vývoj přirozené změny obyvatelstva řešeného území v letech 2000 až 2010

Přirozená změna	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Živě narození	272	238	238	243	225	254	278	282	342	305	320
Zemřelí	268	243	282	304	253	283	265	260	251	272	267
Přirozená změna	4	-5	-44	-61	-28	-29	13	22	91	33	53

Zdroj: Český statistický úřad

Vývoj migračního salda v minulých deseti letech značně fluktoval, a to od migračního úbytku v letech 2000, 2004 a 2005 k výraznému přírůstku v letech 2007 a 2008. Mezi roky 2000 až 2010 přibýly migrační změnou – přistěhování celkem 592 osoby. Ve stejném období však 15 obcí zaznamenalo migrační úbytek.

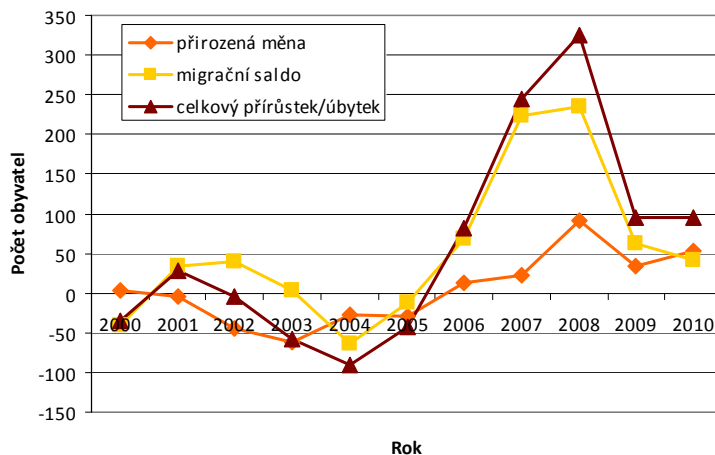
Tabulka č. 6: Vývoj migrace obyvatelstva řešeného území v letech 2000 až 2010

Migrační změna	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Přistěhovaní	549	611	679	639	653	685	732	937	897	820	867
Vystěhovaní	589	577	639	636	716	698	664	714	662	757	825
Migrační saldo	-40	34	40	3	-63	-13	68	223	235	63	42

Zdroj: Český statistický úřad

Celkový pohyb obyvatelstva regionu je od roku 2005 značně ovlivněn mírou migračního salda, což je patrné z grafu č. 2, neboť od tohoto roku v řešeném území obyvatel velmi přibývá.

Graf č. 2: Celkový pohyb obyvatelstva řešeného území v letech 2000 až 2010

Zdroj: Český statistický úřad

Struktura pohybu obyvatelstva jednotlivých obcí řešeného území v roce 2010 je patrná v tabulce č. 7.

Tabulka č. 7: Pohyb obyvatelstva obcí řešeného území v roce 2010

Obec	Stav k 1. 1.	Narození	Zemřelí	Přirozený přírůstek/úbytek	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Saldo migrace	Přírůstek/úbytek celkem	Stav k 31. 12.
Babylon	296	4	2	2	4	17	-13	-11	285
Bělá nad Radbuzou	1 874	19	16	3	57	49	8	11	1 885
Česká Kubice	798	15	3	12	79	51	28	40	838
Díly	382	3	4	-1	10	5	5	4	386
Domažlice	10 957	136	118	18	286	304	-18	-	10 957
Drahotín	151	2	-	2	7	6	1	3	154
Draženov	443	3	6	-3	13	20	-7	-10	433
Hora Svatého Václava	58	-	-	-	-	-	-	-	58
Hostouň	1 373	16	9	7	49	60	-11	-4	1 369
Hradiště	166	4	-	4	1	2	-1	3	169
Hvozdňany	31	-	-	-	-	1	-1	-1	30
Chocomyšl	114	1	2	-1	2	1	1	-	114
Chodov	780	11	4	7	38	26	12	19	799
Chrastavice	355	4	8	-4	14	9	5	1	356
Kanice	168	2	5	-3	3	1	2	-1	167
Kaničky	30	-	-	-	-	-	-	-	30

Klenčí pod Čerchovem	1 303	12	8	4	36	57	-21	-17	1 286
Luženičky	310	1	1	-	10	8	2	2	312
Milavče	575	4	9	-5	17	10	7	2	577
Mnichov	232	5	2	3	6	8	-2	1	233
Mutěňín	269	3	4	-1	11	9	2	1	270
Nemanice	284	3	3	-	6	15	-9	-9	275
Nevolice	168	2	1	1	4	-	4	5	173
Nový Kramolín	243	4	2	2	4	7	-3	-1	242
Otov	93	1	1	-	-	6	-6	-6	87
Pařezov	133	3	1	2	12	3	9	11	144
Pasečnice	194	1	2	-1	8	2	6	5	199
Pec	246	1	1	-	3	6	-3	-3	243
Pelechý	65	1	-	1	-	4	-4	-3	62
Poběžovice	1 670	18	18	-	77	47	30	30	1 700
Postřekov	1 136	11	9	2	26	27	-1	1	1 137
Rybník	188	2	2	-	12	6	6	6	194
Srbice	385	4	3	1	19	12	7	8	393
Stráž	238	2	2	-	1	4	-3	-3	235
Tlumačov	418	3	7	-4	14	10	4	-	418
Trhanov	559	6	9	-3	24	17	7	4	563
Újezd	379	9	2	7	7	3	4	11	390
Únějovice	103	1	3	-2	1	2	-1	-3	100
Vlkanov	125	3	-	3	2	5	-3	-	125
Ždánov	145	-	-	-	4	5	-1	-1	144
Řešené území	27 437	320	267	867	825	53	42	95	27 532

Zdroj: Český statistický úřad

Dle studie Prognóza vývoje obyvatelstva Plzeňského kraje⁷ byl rok 2008 pravděpodobně rokem, ve kterém došlo k maximálnímu populačnímu růstu, jenž bude v dalších letech klesat. Silné populační ročníky generace 70. let minulého století nyní díky vlivu posunu věkové hranice pro zakládání rodiny dosahují maximální plodnosti. V nejbližších letech se již tedy pravděpodobně nebude rodit více dětí než v roce 2008 a počet narozených se bude postupně snižovat. Počet zemřelých bude pravděpodobně rovněž pozvolna klesat, nadále tak bude pokračovat příznivý trend zlepšování úmrtnostních poměrů a zvyšování střední délky života při narození. Migrační saldo bude i nadále hrát významnou roli ve vývoji počtu obyvatelstva.

⁷ Prognóza vývoje počtu obyvatelstva Plzeňského kraje. Praha: ÚRS PRAHA, a. s., 2009.

3.3 Věková struktura obyvatelstva

Základem přirozeného přírůstku je věková struktura obyvatelstva, která má vliv na další populační vývoj. Z tabulky č. 8 vyplývá, že v řešeném území pozvolně narůstá podíl obyvatel postproduktivního věku (obyvatelé starší 65 let), což kopíruje demografický vývoj v celé České republice. Předpoklady území pro přirozený přírůstek počtu obyvatel a tím omlazení populace jsou tím vyšší, čím je index stáří⁸ nižší než hodnota 100,0. Z tohoto hlediska jsou dispozice některých obcí značně nepříznivé, neboť jejich indexy hodnotu 100 výrazně převyšují, zejména obce Pelechov (400,5 %) či Hora Svatého Václava (228,6 %). Naopak příznivá situace panuje v obcích Hvozdany (50,0 %) a Luženičky (56,5 %).

Z celkového počtu obyvatel v roce 2010 činil podíl dětí do 14 let 14,4 %, což je o 0,4 % méně než podíl obyvatel ve věku nad 65 let. Za poslední 4 roky se podíl dětí nezměnil, podíl produktivního obyvatelstva klesl o 1 %, zatímco podíl osob starších 65 let o 1 % vzrostl.

Tabulka č. 8: Věkové složení obyvatelstva řešeného území v letech 2006 až 2010

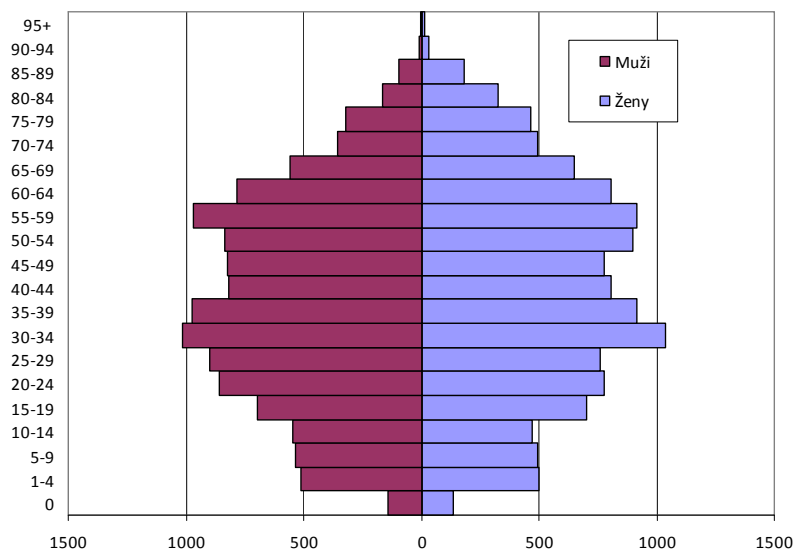
Rok	Stav obyvatel	Počet obyvatel dle věku			Struktura dle věku v %		
		0–14	15–64	65 +	0–14	15–64	65 +
2006	26 770	3 829	19 240	3 701	14,4	71,8	13,8
2008	27 341	3 875	19 591	3 875	14,7	71,5	14,7
2010	27 532	3 963	19 503	4 066	14,4	70,8	14,8

Zdroj: Český statistický úřad

V současné době jsou v řešeném území nejpočetnější skupinou třicátníci (silné ročníky 70. let minulého století), kteří se v budoucnu budou podílet na početném podílu seniorů, následovaní osobami ve věku 55 až 59 let na Domažlicku a skupinou osob ve věku 60 až 64 let na Poběžovicu. Díky velmi nízkému počtu mladých lidí se tak výrazně sníží počet osob v produktivním věku, což přinese podstatné nároky na ekonomicky aktivní obyvatelstvo.

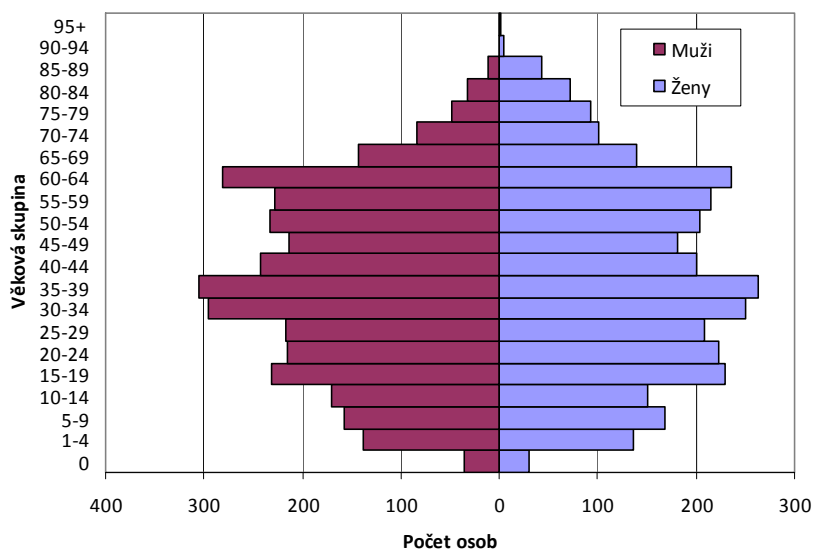
Graf č. 3: Věková struktura obyvatelstva POÚ Domažlice k 31. 12. 2008

⁸ Index stáří – hodnota vyjadřující, kolik je v populaci obyvatel ve věku nad 65 let na 100 dětí ve věku 0–14 let.

Zdroj: Český statistický úřad

Graf č. 4: Věková struktura obyvatelstva POÚ Poběžovice k 31. 12. 2008

Zdroj: Český statistický úřad

Průměrný věk obyvatelstva řešeného území k 31. 12. 2010 dosahoval 40,6 let, což je méně než hodnota Plzeňského kraje (41,2 let).

Tabulka č. 9: Věkové složení obyvatelstva obcí řešeného území v roce 2010

Obec	0-14	15-64	65+	Průměrný věk	Index stáří (65+/0-14 v %)
Babylon	46	204	35	40,5	76,1
Bělá nad Radbuzou	290	1 372	223	38,7	76,9
Česká Kubice	137	600	101	36,7	73,7
Díly	44	284	58	42,2	131,8

Domažlice	1 462	7 731	1 764	41,8	120,7
Drahotín	29	105	20	39,7	69,0
Draženov	68	317	48	38,8	70,6
Hora Svatého Václava	7	35	16	47,7	228,6
Hostouň	204	1 008	157	39,4	77,0
Hradiště	24	110	35	42,5	145,8
Hvožďany	2	27	1	40,4	50,0
Chocomyšl	12	82	20	43,1	166,7
Chodov	116	575	108	40,8	93,1
Chrastavice	56	260	40	37,4	71,4
Kanice	20	120	27	43,1	135,0
Kaničky	4	21	5	40,1	125,0
Klenčí pod Čerchovem	209	894	183	40,1	87,6
Luženičky	62	215	35	38,2	56,5
Milavče	91	384	102	41,2	112,1
Mnichov	48	152	33	40,0	68,8
Mutěnin	40	189	41	42,1	102,5
Nemanice	43	208	24	37,6	55,8
Nevolice	28	125	20	38,4	71,4
Nový Kramolín	39	175	28	37,3	71,8
Otov	13	57	17	42,7	130,8
Pařezov	26	99	19	37,4	73,1
Pasečnice	18	147	34	43,1	188,9
Pec	36	155	52	43,1	144,4
Pelechy	3	47	12	44,0	400,0
Poběžovice	261	1 221	218	39,7	83,5
Postřekov	137	803	197	42,4	143,8
Rybník	35	137	22	36,7	62,9
Srbice	50	273	70	43,7	140,0
Stráž	30	178	27	39,1	90,0
Tlumačov	62	287	69	40,8	111,3
Trhanov	80	392	91	41,2	113,8
Újezd	73	257	60	39,4	82,2
Únějovice	15	70	15	43,1	100,0
Vlkanov	19	86	20	40,2	105,3
Ždánov	24	101	19	40,4	79,2
Řešené území	3 963	19 503	4 066	40,6	102,6

Zdroj: Český statistický úřad

Rostoucí kvalita zdravotnické péče a zlepšující se životní styl jsou hlavními důvody prodlužování střední délky života (naděje dožití)⁹. Střední délka života narozených žen v SO ORP Domažlice je 79,9 let, narozených mužů pak 73,4 let. Muži se obecně dožívají nižšího věku než ženy.

Tabulka č. 10: Naděje dožití v okrese Domažlice a SO ORP Domažlice pro období 2005 až 2009

Územní celek	Muži ve věku			Ženy ve věku		
	0	45	65	0	45	65
Okres Domažlice	73,3	30,0	14,0	79,6	35,4	17,7
ORP Domažlice	73,4	30,2	14,2	79,9	35,8	18,1

Zdroj: Český statistický úřad.

Prognóza vývoje počtu obyvatel Plzeňského kraje¹⁰ zpracovaná do roku 2030 předpokládá stárnutí populace a výrazné zvyšování indexu stárí. SO ORP Domažlice má v současné době přibližně vyrovnaný podíl obyvatel do 15 let ve srovnání s podílem obyvatel ve věku 65 a více let. Do roku 2030 by zde mělo dojít k poklesu dětské složky, která bude představovat v průměru jen 60–66 obyvatel na 100 občanů v seniorském věku (13,8 % obyvatelstva v roce 2030), což bude o třetinu méně než podíl seniorů (22,1 %). Podíl obyvatel v produktivním věku se do roku 2030 pravděpodobně sníží o 1 %.

Tabulka č. 11: Předpokládaná věková struktura obyvatelstva SO ORP Domažlice v letech 2020 a 2030

Území	Podíl obyvatelstva v roce 2020 ve věku:			Podíl obyvatelstva v roce 2030 ve věku:			Počet obyvatelstva v roce 2030 celkem
	0–14	15–54	65+	0–14	15–54	65+	
Plzeňský kraj	14,9	65,1	20,0	13,2	64,0	22,8	574 510
ORP Domažlice	15,5	65,2	19,3	13,8	64,1	22,1	40 071

Zdroj: Prognóza vývoje počtu obyvatelstva Plzeňského kraje

Index ekonomického zatížení¹¹ poroste ze stávajících 40 na zhruba 56 dětí a seniorů, kteří v roce 2030 připadnou na 100 osob v produktivním věku. Toto přinese značné nároky na ekonomicky aktivní obyvatelstvo.

⁹ Střední délka života/naděje dožití – hypotetický údaj, který říká, kolika let by se člověk v daném věku dožil, pokud by úroveň a struktura úmrtnosti zůstala stejná jako v daném roce. Konstruuje se odděleně za muže a ženy a za nižší územní celky se počítá za pětileté kalendářní období z důvodu vyloučení nahodilých výkyvů.

¹⁰ Prognóza vývoje počtu obyvatelstva Plzeňského kraje. Praha: ÚRS PRAHA, a. s., 2009.

¹¹ Index ekonomického zatížení – úhrn počtu obyvatel ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 obyvatel ve věku 15–64 let.

Tabulka č. 12: Charakteristiky věkového složení obyvatelstva SO ORP Domažlice a Plzeňského kraje v letech 2008, 2020 a 2030

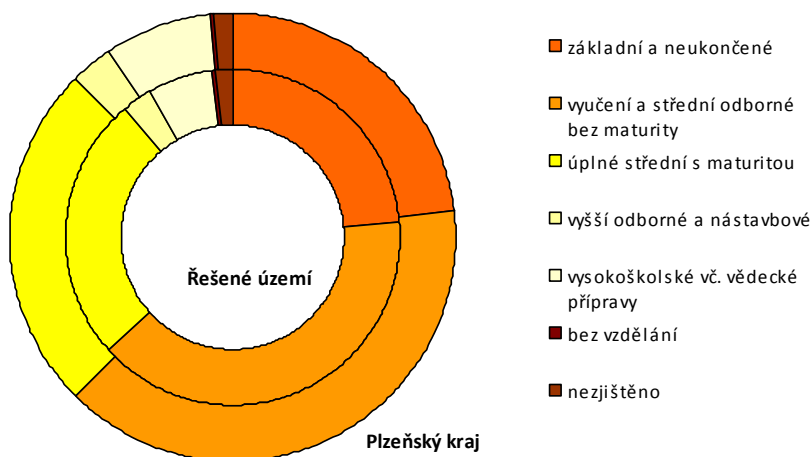
Území	Index stáří			Index ekonomického zatížení		
	2008	2020	2030	2008	2020	2030
Plzeňský kraj	110,1	134,9	173,6	41,0	53,6	56,2
ORP Domažlice	99,6	124,2	159,6	40,7	53,3	55,9

Zdroj: Prognóza vývoje počtu obyvatelstva Plzeňského kraje

3.4 Vzdělanostní struktura

Údaje o vzdělanostní struktuře obyvatelstva jsou zjišťovány jen při sčítání lidu. Vzdělanostní úroveň obyvatel Domažlicka je ve srovnání s hodnotami Plzeňského kraje přibližně na stejné úrovni. Podíl osob se základním vzděláním tvoří čtvrtinu populace, vysoké hodnoty však vykazují obce Nemanice (47 %) a Hvožďany (45 %). Lidí s výučním listem a středním vzděláním bez maturity je 40 %. Střední vzdělání s maturitou má rovněž čtvrtina populace, avšak v obcích Hvožďany nedosahuje ani 5 % a v obcích Drahotín, Mutěňín a Otov je menší než 10 %. Vysokoškolsky vzdělaných je 6 %, což je mírně pod průměrem Plzeňského kraje i České republiky.

Graf č. 5: Nejvyšší dosažené vzdělání obyvatel řešeného území starších 15 let v roce 2001

Zdroj: Český statistický úřad – Sčítání lidu, domů a bytů 2001

4. Bydlení

V roce 2001 bylo v řešeném území evidováno celkem 5 234 trvale obydlených domů, z nichž 86,4 % tvořily rodinné domy, a 9 985 trvale obydlených bytů, z nichž 53,7 % představovaly byty v rodinných domech. Zatímco se počet trvale obydlených domů mezi lety 1970 a 2001 snížil o 0,5 %, počet trvale obydlených bytů se ve stejném období zvýšil o 29 %. Průměrné staří trvale obydlených domů je 46 let. K rekreaci slouží polovina neobydlených domů a 37 % neobydlených bytů.

Tabulka č. 13: Domovní a bytový fond jednotlivých obcí řešeného území v roce 2001

Obec	Trvale obydlené domy				Trvale obydlené byty		
	Celkem	z toho rodinné domy		průměrné staří domu v letech	Celkem	z toho v rodinných domech	
		počet	v %			počet	v %
Babylon	73	64	87,7	37,8	94	74	78,7
Bělá nad Radbuzou	329	280	85,1	53,2	621	300	48,3
Česká Kubice	157	140	89,2	51,0	207	147	71,0
Díly	115	113	98,3	38,6	132	130	98,5
Domažlice	1 394	1 005	72,1	45,4	4 371	1 310	30,0
Drahotín	33	29	87,9	57,5	54	34	63,0
Draženov	92	88	95,7	37,9	130	108	83,1
Hora Svatého Václava	18	18	100,0	48,9	20	20	100,0
Hostouň	227	182	80,2	51,5	452	206	45,6
Hradiště	41	39	95,1	42,7	54	49	90,7
Hvozdčany	11	11	100,0	58,2	11	11	100,0
Chocomyšl	54	51	94,4	37,6	61	56	91,8
Chodov	173	158	91,3	40,5	254	193	76,0
Chrastavice	87	86	98,9	40,6	114	104	91,2
Kanice	48	46	95,8	47,1	65	53	81,5
Kaničky	10	10	100,0	48,1	12	12	100,0
Klenčí pod Čerchovem	260	231	88,8	41,2	478	281	58,8
Luženičky	76	74	97,4	39,7	80	78	97,5
Milavče	159	150	94,3	43,3	203	183	90,1
Mnichov	61	55	90,2	58,1	83	57	68,7
Mutěnin	74	69	93,2	58,4	88	70	79,5
Nemanice	69	62	89,9	68,1	99	66	66,7
Nevolice	49	49	100,0	39,2	56	56	100,0
Nový Kramolín	44	38	86,4	36,3	69	41	59,4
Otov	29	25	86,2	47,6	38	25	65,8
Pařezov	37	36	97,3	36,9	42	40	95,2

Pasečnice	62	61	98,4	39,7	69	68	98,6
Pec	84	82	97,6	55,1	90	88	97,8
Pelechy	20	20	100,0	39,0	21	21	100,0
Poběžovice	337	290	86,1	46,8	619	350	56,5
Postřekov	342	338	98,8	39,5	402	398	99,0
Rybník	23	13	56,5	46,7	60	14	23,3
Srbice	131	129	98,5	59,6	161	153	95,0
Stráž	64	62	96,9	46,4	72	66	91,7
Tlumačov	117	113	96,6	42,7	141	135	95,7
Trhanov	133	113	85,0	43,1	202	129	63,9
Újezd	102	98	96,1	41,5	137	130	94,9
Únějovice	29	28	96,6	56,7	31	30	96,8
Vlkanov	35	31	88,6	45,3	49	36	73,5
Ždánov	35	35	100,0	37,7	43	43	100,0
Řešené území	5 234	4 522	86,4	46,1	9 985	5 365	53,7

Zdroj: Český statistický úřad - Sčítání lidu, domů a bytů 2001

Mezi roky 1998 a 2007 bylo na území ORP Domažlice dokončeno 1 414 bytů, z nichž 622 v rodinných domech (44 %), 175 v bytových domech (12 %) a 85 v domech s pečovatelskou službou a domovech-penzionech (6 %). K největší bytové výstavbě v daném období došlo v roce 2004, kdy bylo dokončeno 227 bytů, k nejmenší naopak v letech 1998 a 2002, kdy bylo dobudováno shodně 86 bytů.

V řešeném území bylo ve stejném období dokončeno 871 bytů. Nejvíce z nich v Domažlicích (210 – v ročním průměru 1,9 bytů na tisíc obyvatel) a Bělé nad Radbuzou (118 – v ročním průměru 6,6 bytů na tisíc obyvatel), nejméně pak v obcích Drahotín, Kanice, Pasečnice a Pelechy (shodně 1 byt).

Tabulka č. 14: Základní údaje o dokončených domech a bytech ve SO ORP Domažlice dle územní struktury k 1. 1. 2007

Dokončená výstavba	1998 ¹²	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Dokončené budovy	75	78	76	77	75	90	94	57	64	72
<i>v tom rodinné domy</i>	55	56	55	54	50	62	73	42	52	54
<i>v tom bytové domy</i>	-	2	1	-	1	3	1	5	2	2
Dokončené byty	86	150	218	164	86	147	227	124	113	99
<i>v rodinných domech</i>	65	67	63	63	53	70	82	46	58	55
<i>v bytových domech</i>	-	42	27	-	5	27	6	20	22	26
<i>v DPS¹³ a domovech-penzionech</i>	.	-	-	-	-	12	63	10	-	-
<i>v nebytových objektech</i>	.	1	50	12	1	1	6	-	6	-

Zdroj: Český statistický úřad

¹² Do počtu dokončených bytů celkem nejsou v roce 1998 zahrnuty dokončené byty v domech s pečovatelskou službou a domovech – pensionech, v nebytových objektech a byty vzniklé stavebními úpravami nebytových prostorů.

¹³ DPS – Domov s pečovatelskou službou

Dle provedeného dotazníkové šetření, kterého se zúčastnily 23 obcí ze 40, má 15 obcí řešeného území byty ve vlastnictví (celkem 618 bytů), z nichž 2 bezbariérových (v Hostouni a Újezdu) a 63 tzv. sociálních (v Bělé nad Radbuzou, Hostouni, Kanicích, Poběžovicích, Trhanově). Současně obce evidují 122 žádostí o přidělení obecních bytů.

Tabulka č. 15: Byty ve vlastnictví obcí řešeného území v roce 2010

Obec	Počet obecních bytů	z toho		Počet žádostí o byt
		bezbariérové	sociální	
Babylon	0	0	0	0
Bělá nad Radbuzou	300	0	20	50
Česká Kubice	29	0	0	36
Díly	1	0	0	0
Domažlice				
Drahotín				
Dražnov				
Hora Svatého Václava				
Hostouň	140	1	24	-
Hradiště				
Hvoždany				
Chocomyšl				
Chodov				
Chrastavice	0	0	0	0
Kanice	3	0	1	0
Kaničky	0	0	0	0
Klenčí pod Čerchovem				
Luženičky	0	0	0	0
Milavče	2	0	0	0
Mnichov	1	0	0	0
Mutěňín	4	0	0	3
Nemanice				
Nevolice				
Nový Kramolín				
Otov				
Pařezov	2	0	0	0
Pasečnice	0	0	0	0
Pec				
Pelechy				
Poběžovice	96	9	17	27
Postřekov				
Rybník	26	0	0	2

Srbice	0	0	0	0
Stráž	0	0	0	0
Tlumačov	1	0	0	0
Trhanov	4	0	4	1
Újezd	7	1	6	1
Únějovice	0	0	0	0
Vlkanov	2	0	0	2
Ždánov				
Řešené území	618	2	63	122

Zdroj: Dotazníkové šetření – jednotlivé obce, červenec – srpen 2011

5. Ekonomická aktivita a nezaměstnanost

5.1 Ekonomická aktivita

Řešené území Domažlicka je průmyslově zemědělským. Průmyslové podniky jsou soustředěny hlavně v Domažlicích a v Klenčí pod Čerchovem. Jedním z nesporných negativ území je nízký stupeň finální produkce. Většina zaměstnavatelských subjektů je odkázána na kooperace s výrobcí v SRN. S rozvojem průmyslových zón v Domažlicích a v Poběžovicích lze ve výhledu předpokládat rozvoj poboček zahraničních firem, který by měl vytvořit větší počet pracovních míst.

V roce 2008 zde působilo celkem 6 163 ekonomických subjektů, převažovaly subjekty z oblasti obchodu (27 %), zpracovatelského průmyslu (12 %) a stavebnictví (10 %). Nejvíce organizačních složek sídlilo v Domažlicích (47 %), Poběžovicích (6 %) a Bělé nad Radbuzou (5 %).

Domažlicko je ryze průmyslovou oblastí. Tvoří středisko celého řešeného území s největším počtem zaměstnanců. Je zde soustředěno celé spektrum firem, které zaměstnávají lidi z celého okresu Domažlice, neboť vzhledem k dobré dopravní obslužnosti dojíždí do práce lidé i z odlehlých míst. Město Domažlice má připraveno několik průmyslových zón, které čekají na další podnikatele a firmy. Nejvýznamnějšími zaměstnavateli jsou Domažlická nemocnice, a.s.; proHeq s.r.o., Domažlice; IMAGOLUX s.r.o., Domažlice; STEATIT v.o.s., Klenčí pod Čerchovem a Výrobní společnost Čerchov a.s., Klenčí pod Čerchovem.

Poběžovicko je zemědělsko-průmyslová oblast s nejvyšší mírou nezaměstnanosti a řídkým osídlením. V regionu je minimum průmyslu a většina obyvatel je zaměstnána v zemědělství. Region se rozkládá při západní hranici v kopcovité oblasti vyznačující se špatnou dopravní obslužností. Samotné město Poběžovice připravilo průmyslovou zónu pro podnikatele a firmy, byla vystavěna komunikace pro obchvat města a zpřístupnění průmyslové zóny pro kamionovou dopravu. Město rovněž jedná s další německou firmou, která plánuje zaměstnat v průmyslové zóně cca 60 zaměstnanců a to s většinovým podílem žen. Nejvýznamnějšími zaměstnavateli jsou POZEP s.r.o, Poběžovice; KEL - MONTÁŽNÍ TECHNIKA, s.r.o., Bělá nad Radbuzou a Výchovný ústav, dětský domov se školou, základní škola, střední škola a školní jídelna, Hostouň¹⁴.

¹⁴ Analýza vývoje na trhu práce za rok 2010. Domažlice: Úřad práce v Domažlicích, 2011.

Tabulka č. 16: Ekonomické subjekty řešeného území podle převažující činnosti CZ-NACE¹⁵
k 31. 12. 2008

Obec	Celkem	z toho odvětví																	
		Zemědělství, lesnictví a rybařství	Zpracovatelský průmysl	Výroba a rozvod elektriny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	Zásobování vodou, činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanace	Stavebnictví	Velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel	Doprava a skladování	Ubytování, stravování a pohostinství	Informační a komunikační činnosti	Peněžnictví a pojišťovnictví	Činnost v oblasti nemovitostí	Profesní, vědecké a technické činnosti	Administrativní a podpůrné činnosti	Veřejná správa a obrana, povín. soc. zabezpečení	Vzdělávání	Zdravotnictví a sociální péče	Kulturní, zábavní a rekreační činnost	Ostatní činnosti
Babylon	114	-	6	-	-	2	30	6	34	2	3	2	12	3	2	3	-	3	6
Bělá nad Radbuzou	312	43	35	-	3	29	108	7	22	2	7	5	10	2	3	1	3	12	18
Česká Kubice	191	12	18	-	-	6	56	4	19	4	4	26	9	2	5	3	-	9	12
Díly	73	6	13	-	-	14	14	2	4	1	2	2	4	-	2	-	-	3	6
Domažlice	2 877	52	324	6	6	214	896	85	211	32	109	109	264	58	6	40	58	94	288
Drahotín	31	3	7	-	-	8	4	-	4	-	-	-	2	-	2	-	-	1	-
Draženov	81	6	10	-	-	12	16	2	8	-	1	1	7	1	2	1	-	5	9
Hora Svatého Václava	16	3	2	-	-	1	2	-	4	-	1	-	1	-	1	1	-	-	-
Hostouň	249	51	35	-	-	25	47	6	19	3	15	4	7	3	5	4	1	8	14
Hradiště	33	8	7	-	1	1	5	-	3	-	1	-	3	1	2	-	-	-	1
Hvožďany	6	2	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Chocomyšl	32	15	1	-	-	5	3	-	1	-	-	-	2	-	2	-	-	1	2
Chodov	142	8	28	-	-	18	38	2	10	-	7	2	12	4	2	1	-	3	6
Chrastavice	74	7	10	1	-	2	23	3	6	-	2	1	4	-	2	-	-	7	5
Kanice	43	11	9	-	-	2	7	1	3	-	2	-	-	-	2	-	-	2	4
Kaničky	12	-	-	-	-	6	1	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	1	1
Klenčí pod Čerchovem	266	25	33	-	-	25	72	6	31	1	5	8	19	3	2	5	7	2	21
Luženičky	58	8	7	-	-	8	13	3	4	-	3	-	4	1	2	1	-	2	2
Milavče	108	14	12	1	-	20	19	1	6	-	7	-	9	3	4	4	-	2	6
Mnichov	44	12	7	-	-	3	9	-	4	-	-	-	1	2	2	1	-	2	1
Mutěšín	28	5	3	-	-	5	7	-	5	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-
Nemanice	58	21	2	-	-	4	17	-	3	1	1	-	2	-	2	-	-	2	3
Nevolice	26	3	2	-	-	1	8	-	-	1	2	-	2	2	2	1	-	-	-
Nový Kramolín	42	1	11	-	-	5	12	1	6	-	-	1	1	-	2	1	-	1	-
Otov	21	2	2	-	-	2	7	1	3	-	1	-	-	-	1	1	-	-	1
Pařezov	26	-	6	-	-	5	4	1	2	-	-	-	2	-	2	-	-	-	4
Pasečnice	41	10	4	-	-	1	4	3	6	-	1	1	4	-	2	2	-	2	1
Pec	46	15	5	-	-	4	7	1	3	-	-	1	3	-	2	-	-	1	4

¹⁵ Kód NACE – Klasifikace ekonomických činností dle Českého statistického úřadu (<http://www.nace.cz/>)

Pelechy	18	5	1	-	-	3	3	-	1	-	-	2	1	-	2	-	-	-	
Poběžovice	347	39	43	-	1	52	76	14	28	4	10	13	23	1	3	4	4	4	26
Postřekov	241	12	58	1	-	54	46	6	16	2	4	3	12	-	2	3	2	5	15
Rybník	48	26	5	-	-	2	5	1	3	-	-	-	-	-	2	-	1	-	3
Srbice	83	15	10	-	-	4	20	4	11	-	4	1	4	-	4	1	-	1	2
Stráž	50	5	8	-	-	4	21	2	4	-	2	-	-	-	2	-	-	-	2
Tlumačov	83	10	7	2	-	14	17	-	10	1	4	2	3	2	2	3	1	3	2
Trhanov	116	5	24	-	-	18	26	4	12	-	1	1	11	3	2	2	-	-	7
Újezd	67	11	7	-	1	10	14	1	5	-	2	2	4	1	3	-	-	1	5
Únějovice	16	2	2	1	1	1	1	-	1	-	1	-	2	-	3	-	-	-	1
Vlkanov	21	2	3	-	1	5	2	1	3	-	-	-	1	-	2	-	-	1	-
Ždánov	23	2	1	-	-	4	8	2	2	-	-	-	1	-	2	-	-	-	1
Řešené území	6 163	477	768	12	14	601	1 668	170	518	54	202	187	448	92	95	83	77	178	479

Zdroj: Český statistický úřad

Struktura ekonomických subjektů z hlediska velikosti/počtu zaměstnanců se v roce 2006 vyznačovala (pokud nepočítáme subjekty s neuvedeným počtem zaměstnanců – 59 %) převahou subjektů bez zaměstnanců (28 %), následovaly malé subjekty do 19 zaměstnanců (11 %) a subjekty s 20 až 99 zaměstnanců (1,5 %). Subjektů s více než 100 zaměstnanců bylo v daném roce 24, z toho 15 sídlilo v Domažlicích.

Míra ekonomické aktivity je definována jako podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných k počtu všech osob starších 15 let. V řešeném území žilo v roce 2001 celkem 14 199 ekonomicky aktivních osob. Největší míru tohoto ukazatele zaznamenaly obce Babylon (57,4 %) a Chodov (56,5 %), nejmenší pak obec Otov (41,2 %). Dle podrobné struktury ekonomické aktivity obyvatelstva vycházející ze SLDB 2001 pracovalo nejvíce osob v průmyslu (29 %) a v zemědělství a lesnictví (9,5 %).

Tabulka č. 17: Ekonomicky aktivní obyvatelstvo řešeného území a vybraných měst v roce 2001

Území	Ekonomicky aktivní celkem	v tom				Ekonomicky neaktivní celkem	z toho	
		zaměstnané osoby			neza- městnaní		nepracující důchodci	žáci, studenti a učni
		celkem	z toho					
			pracující důchodci	ženy na mateřské dovolené				
Řešené území	14 199	13 411	444	278	666	12 364	5 595	4 521
Domažlice	5 982	5 711	215	110	271	4 987	2 356	1 813
Poběžovice	926	891	20	18	35	812	326	309

Zdroj: Český statistický úřad – Sčítání lidu, domů a bytů 2001

Tabulka č. 18: Ekonomicky aktivní obyvatelstvo řešeného území a vybraných měst podle odvětví ekonomické činnosti v roce 2001

Území	Ekonomicky aktivní		v tom podle odvětví ekonomické činnosti						
	celkem	z toho ženy	zemědělství, lesnictví a rybolov	průmysl	stavebnictví	obchod a opravy	doprava, telekomunikace	ostatní odvětví	nezjištěno
Řešené území	14 199	6 319	1 349	4 148	860	1 219	926	4 439	1 258
Domažlice	5 982	2 805	203	1 489	283	607	421	2 539	440
Poběžovice	926	389	105	291	67	71	66	222	104

Zdroj: Český statistický úřad – Sčítání lidu, domů a bytů 2001

5.2 Spádovost a vyjíždka do zaměstnání

Hlavním centrem řešeného území jsou Domažlice, které mají výhodnou geografickou a dopravní polohu. Domažlice svými funkcemi ovlivňují nejen celé řešené území, ale prakticky také celý okres Domažlice. Domažlicko je poměrně kompaktní území. Z hlediska vnitřních vazeb jsou v rámci řešeného území nejintenzivnější pracovní a obslužné vazby na města Domažlice a Poběžovice, z pohledu vnějších vazeb na Plzeň, centrum vyššího řádu.

Z obcí v řešeném území vyjíždí za prací celkem 6 427 osob, z čehož 85 % vyjíždí každý den. Přehled vyjíždějících z jednotlivých obcí i hlavní centrum vyjíždky pracujících je uveden v tabulce č. 19. Z daných údajů vyplývá, že z většiny obcí vyjíždějí jejich obyvatelé především do Domažlic.

Tabulka č. 19: Počet vyjíždějících a hlavní směr vyjíždky dle obcí za rok 2004

(na základě výsledků SLDB 2001)

Obec	Vyjíždka z obce za prací					
	vyjíždějící do zaměstnání		v % ze zaměstnaných celkem	vyjíždějící denně	hlavní směr denní vyjíždky	
	celkem	z toho ženy			obec	počet
Babylon	112	48	73,2	95	Domažlice	56
Bělá nad Radbuzou	350	116	41,7	286	Bor	45
Česká Kubice	143	55	49,1	112	Domažlice	82
Díly	171	77	88,6	151	Domažlice	59
Domažlice	1 514	545	26,6	1 167	Česká Kubice	186
Drahotín	58	22	72,5	55	Poběžovice	16
Draženov	123	55	61,8	111	Domažlice	67
Hora Svatého Václava	19	7	65,5	15	Poběžovice	3
Hostouň	355	135	47,5	315	Bělá nad Radbuzou	62
Hradiště	58	27	77,3	52	Domažlice	24

Hvoždany	14	8	82,4	12	Poběžovice	4
Chocomyšl	63	19	75,0	56	Koloveč	19
Chodov	299	126	78,5	255	Domažlice	85
Chrastavice	109	50	69,9	99	Domažlice	76
Kanice	59	26	64,8	55	Domažlice, Blížejev	12
Kaničky	12	6	80,0	12	Klatovy	3
Klenčí pod Čerchovem	327	136	48,4	258	Domažlice	108
Luženičky	131	131	79,9	122	Domažlice	70
Milavče	209	91	76,0	189	Domažlice	142
Mnichov	76	35	73,8	70	Poběžovice	28
Mutěnin	70	25	84,3	61	Poběžovice	19
Nemanice	65	33	44,8	57	Klenčí pod Čerchovem	20
Nevolice	71	30	86,6	66	Domažlice	35
Nový Kramolín	80	34	77,7	76	Domažlice	22
Otov	34	15	77,3	34	Domažlice	13
Pařezov	45	21	77,6	41	Domažlice	17
Pasečnice	87	41	80,6	77	Domažlice	46
Pec	77	35	74,0	72	Domažlice	34
Pelechy	23	8	69,7	19	Domažlice	3
Poběžovice	447	164	50,5	373	Domažlice	99
Postřekov	344	143	64,5	298	Domažlice	116
Rybník	41	14	51,3	33	Poběžovice	8
Srbice	137	57	73,3	121	Koloveč	45
Stráž	94	30	81,7	86	Domažlice	57
Tlumačov	172	69	89,1	159	Domažlice	74
Trhanov	156	78	58,6	131	Domažlice	68
Újezd	153	67	85,5	134	Domažlice	70
Únějovice	31	11	93,9	28	Domažlice, Koloveč	8
Vlkanov	39	14	67,2	35	Domažlice	3
Ždánov	59	23	88,1	53	Domažlice	28
Řešené území	6 427	2 783	-	5 441	-	-

Zdroj: Český statistický úřad

5.3 Trh práce a nezaměstnanost

Zaměstnanost je významným činitelem v sociální oblasti. Skutečnost, zda lidé pracují, má přímý vliv na jejich sociální situaci a tím i na míru jejich závislosti na pomoci veřejných služeb.

Trh práce a míra nezaměstnanosti řešeného území jsou ovlivněny stabilitou podnikatelského prostředí, sousedstvím se SRN (vznik nových firem v řešeném území, denní dojíždění za prací do SRN), rozvojem infrastruktury, dobrou dopravní dostupností, kvalifikační strukturou obyvatelstva, rozvojem obytných zón a ochotou obyvatel dojíždět za prací.

Poptávku po práci lze z pohledu úřadu práce hodnotit počtem volných pracovních míst (VPM), ovšem vzhledem k tomu, že část poptávky úřad práce neeviduje, není tento ukazatel zcela vypovídající. Za poslední dva roky došlo k nárůstu VPM a poklesu počtu uchazečů na jedno volné pracovní místo na Domažlicku (mikroregion s rozvinutým průmyslem) a k mírnému poklesu VPM a nárůstu počtu uchazečů na jedno volné pracovní místo na Poběžovicku, viz tabulka č. 20. Složitější situace na Poběžovicku je zapříčiněna špatnou dopravní obslužností pro průmyslové a zpracovatelské firmy podnikající v tomto regionu, který je spíše zaměřen na zemědělskou a lesní výrobu. V řešeném území bylo v roce 2010 k dispozici 72 VPM a celkově na jedno VPM připadlo 20,26 uchazečů. Špatná je situace v oblasti evidovaných VPM vhodných pro osoby se zdravotním postižením a absolventy. V okrese Domažlice byla v roce 2010 hlášena pouze 3 VPM na 359 evidovaných osob se zdravotním postižením, pro 119 absolventů bylo hlášeno 87 míst a pro 33 mladistvých nebylo místo žádné¹⁶. Celkové snížení počtu evidovaných VPM oproti předcházejícím letům 2004 až 2008, ukazuje na zhoršování hospodářského vývoje a klesající tendence rozvoje celého okresu Domažlice, viz graf č. 6.

Tabulka č. 20: Evidovaná volná pracovní místa a počet uchazečů dle mikroregionů ÚP Domažlice k 31. 12. let 2009 a 2010

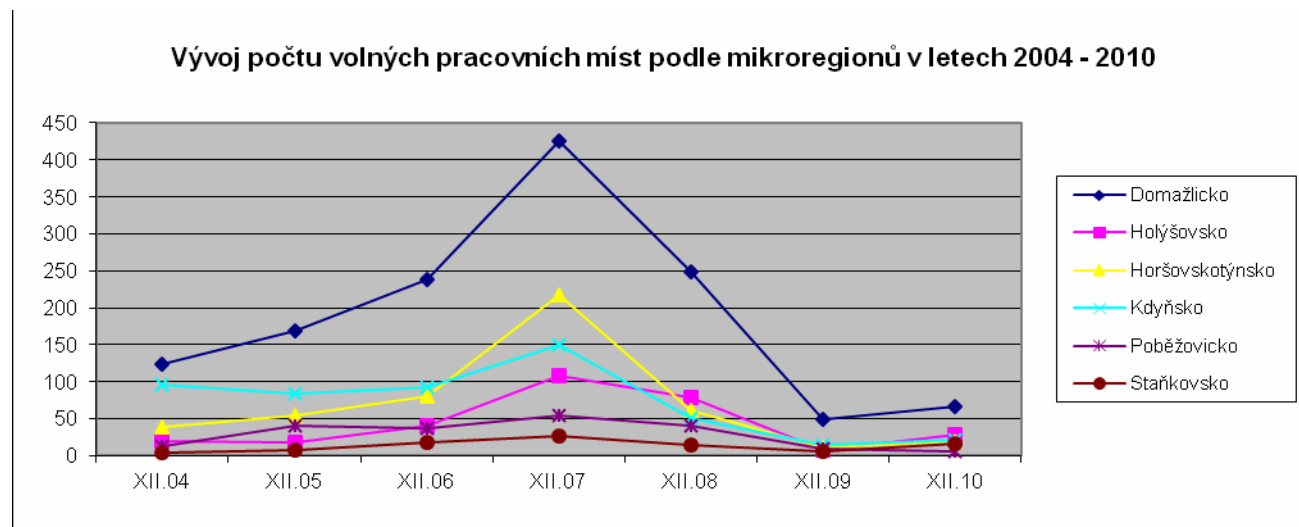
Mikroregion	2009			2010		
	VPM	Uchazeči	Uchazeči/VPM	VPM	Uchazeči	Uchazeči/VPM
Domažlicko	49	970	19,80	66	1 084	16,42
Poběžovicko	9	426	47,33	6	375	62,50
Celkem	58	1 396	24,07	72	1 459	20,26

Zdroj: Analýza vývoje na trhu práce za rok 2010. Domažlice: Úřad práce v Domažlicích, 2011.

Vycházíme-li z vývoje počtu obyvatelstva, můžeme předpokládat, že v následujících letech bude nabídka práce v domažlickém okrese mírně stoupat. Skutečností však je, že se nedaří eliminovat nesoulad poptávky a nabídky potřeb trhu práce s kvalifikační strukturou uchazečů.

¹⁶ Analýza vývoje na trhu práce za rok 2010. Domažlice: Úřad práce v Domažlicích, 2011.

Graf č. 6: Vývoj počtu volných pracovních míst podle mikroregionů Úřadu práce Domažlice v letech 2004–2010

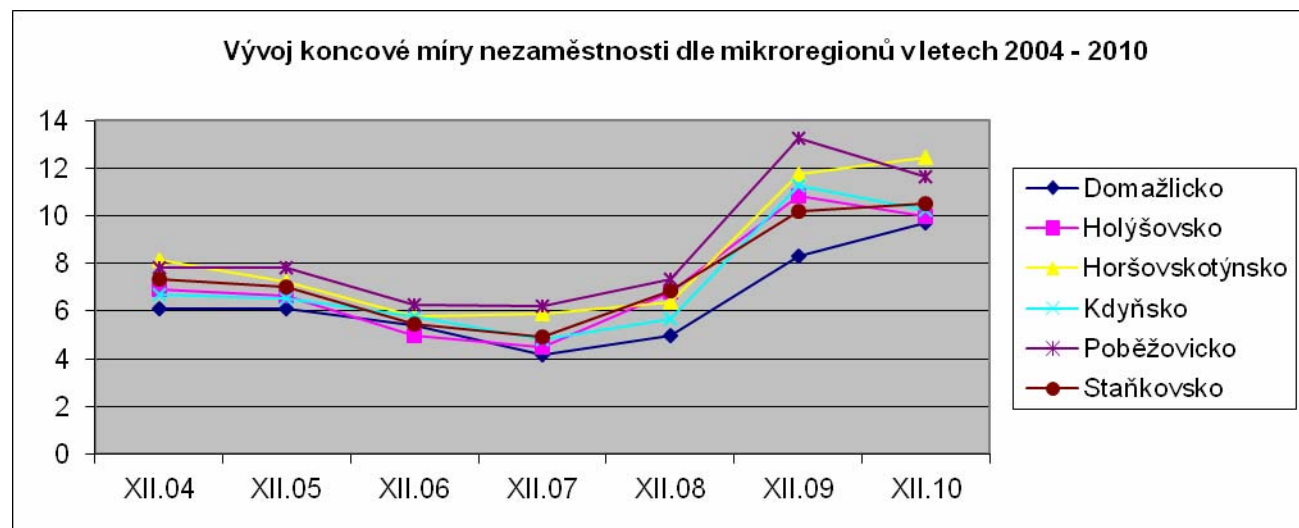

Zdroj: Analýza vývoje na trhu práce za rok 2010. Domažlice: Úřad práce v Domažlicích, 2011.

Registrovaná míra nezaměstnanosti zveřejňovaná Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR označuje podíl registrovaných nezaměstnaných k ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu.

Míra registrované nezaměstnanosti SO ORP Domažlice patří v rámci všech ORP Plzeňského kraje dlouhodobě k těm středním. V červenci 2011 činila 7,6 %, přičemž na území POÚ Domažlice dosahovala 7,0 % a na území POÚ Poběžovice 8,6 %. Nejvyšší míru vykazovaly obce Nemanice (21,7 %) a Mnichov (19,8 %), v Mnichově zároveň nebylo k dispozici žádné volné pracovní místo.

Graf č. 7: Vývoj koncové míry nezaměstnanosti dle mikroregionů Úřadu práce Domažlice v letech 2004–2010

Zdroj: Analýza vývoje na trhu práce za rok 2010. Domažlice: Úřad práce v Domažlicích, 2011.

Tabulka č. 21: Struktura uchazečů o zaměstnání řešeného území k 31. 12. 2010

Obec	Uchazeči o zaměstnání	Uchazeči – OZP	Uchazeči na 1 volné místo	Osoby starší 50 let	Absolventi škol	Osoby v evidenci více jak 12 měsíců	Osoby v evidenci více jak 24 měsíců
Babylon	16	-	16,0	3	1	3	3
Bělá nad Radbuzou	88	11	44,0	17	3	15	14
Česká Kubice	42	3	4,7	11	-	7	10
Díly	26	3	-	14	1	3	2
Domažlice	519	74	13,7	150	33	92	78
Drahotín	20	4	-	7	-	5	3
Draženov	23	3	-	6	4	4	5
Hora Svatého Václava	4	-	-	1	-	1	2
Hostouň	58	7	58,0	18	2	15	10
Hradiště	7	-	-	2	-	2	1
Hvozdňany	1	-	-	-	-	-	-
Chocomyšl	3	-	-	1	-	1	1
Chodov	40	7	-	11	2	12	5
Chrastavice	13	1	13,0	3	1	2	2
Kanice	6	2	6,0	2	-	1	2
Kaničky	1	-	-	-	-	-	-
Klenčí pod Čerchovem	66	13	13,2	21	4	9	8
Luženičky	8	1	-	3	-	3	2
Milavče	14	3	-	4	2	2	2
Mnichov	30	6	-	9	-	7	2
Mutěšín	17	3	-	8	-	7	2
Nemanice	38	5	38,0	15	-	7	14
Nevolice	3	-	-	2	-	2	-
Nový Kramolín	15	1	-	6	1	-	2
Otov	11	2	-	6	-	4	2
Pařezov	8	-	-	1	-	2	-
Pasečnice	8	1	-	3	-	3	-
Pec	14	3	-	6	-	2	2
Pelechy	2	-	-	-	1	1	-
Poběžovice	87	12	87,0	28	3	13	15
Postřekov	63	9	-	15	2	11	8
Rybník	25	3	25,0	3	2	3	4
Srbice	29	8	-	10	-	5	5
Stráž	10	-	-	-	-	1	2
Tlumačov	18	3	-	7	-	2	4

Trhanov	28	1	14,0	6	1	3	5
Újezd	25	5	-	7	-	4	2
Únějovice	8	2	-	4	-	1	1
Vlkanov	11	1	11,0	1	1	-	1
Ždánov	6	1	-	2	-	1	2
Řešené území	1 411	198	-	413	64	256	223

Zdroj dat: Český statistický úřad

5.3 Aktivní politika zaměstnanosti

Aktivní politika zaměstnanosti (APZ) Úřadu práce Domažlice byla v celém okrese Domažlice zaměřena, v souladu s Normativní instrukcí MPSV č. 36/2009, na tyto skupiny nezaměstnaných – mladí do 20 let věku, starší 50 let, ženy, dlouhodobě nezaměstnaní (evidence delší než 5 měsíců), fyzické osoby pečující o dítě do 15 let věku a osoby dotčené současnou hospodářskou krizí. Vzhledem k vysoké míře nezaměstnanosti osob se zdravotním postižením (26,07 % uchazečů zdravotně postižených nebo s jiným zdravotním omezením v celém okrese Domažlice) byla jako další priorita určena pomoc této skupině uchazečů o zaměstnání.

V průběhu roku 2010 bylo použito finančních prostředků pro celkem 595 uchazečů o zaměstnání vedených v evidenci Úřadu práce Domažlice. Rekvalifikováno bylo 419 uchazečů. Pomocí všech nástrojů APZ nastoupilo do zaměstnání 513 uchazečů.

Rekvalifikace a poradenství

V roce 2010 bylo realizováno celkem 444 rekvalifikace, které zahájilo 419 uchazečů a zájemců o zaměstnání, 25 uchazečů pokračovalo v rekvalifikaci zahájené v roce 2009. Kurzy ukončilo 430 uchazečů, z toho 411 úspěšně (95,58 %). Po úspěšně absolvované rekvalifikaci ukončilo evidenci na úřadu práce od počátku roku 2010 celkem 337 uchazečů, z toho po rekvalifikaci ukončené ve sledovaném roce 217 (64,39 %).

Veřejně prospěšné práce¹⁷

O možnosti zaměstnání v rámci veřejně prospěšných prací (VPP) byl ze strany uchazečů velký zájem. Jednalo se především o osoby starší 50 let a osoby se zdravotním omezením, jejichž uplatnění na trhu práce je velmi složité a možnost zaměstnání na VPP se jeví jako jediná možnost návratu do pracovního procesu. Přibýlo uchazečů, kteří jsou vedeni v evidenci uchazečů o zaměstnání déle než 5 měsíců a osob pečujících o dítě do 15 let. Tito uchazeči v předchozích obdobích o tuto možnost nejevili zájem. V roce 2010 se pomocí VPP podařilo vytvořit 73 míst.

¹⁷ Veřejně prospěšné práce – časově omezené pracovní příležitosti spočívající zejména v údržbě veřejných prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací, které vytváří zaměstnavatel nejdéle na 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců. Pracovní příležitosti jsou vytvářeny na základě dohody s úřadem práce.

Společensky účelná pracovní místa¹⁸

V roce 2010 bylo v rámci společensky účelných pracovních míst vytvořeno celkem 103 místa pro uchazeče o zaměstnání. Dohody se uzavíraly s právníky a fyzickými osobami, příspěvkovými organizacemi, občanským sdružením. Ve všech případech byl poskytnut příspěvek na dotaci mzdových nákladů nově přijatých zaměstnanců.

Podpora zaměstnanosti občanů se zdravotním postižením

Úřad práce v Domažlicích plní závazky, které vyplývají z dohod o poskytnutí příspěvku na částečnou úhradu provozních nákladů chráněných pracovních dílen. Dohody byly uzavřeny s Chráněnou dílnou v Horšovském Týně, jejímž zřizovatelem je Město Horšovský Týn, a s výrobním družstvem OBZOR v Plzni, kde je v rámci této dohody přispíváno na provozovnu v Domažlicích. Celkem bylo takto podporováno 36 osob¹⁹.

Tabulka č. 22: Uchazeči a zájemci využívající nástroje Aktivní politiky zaměstnanosti v roce 2010

Nástroj APZ	Celkem	Uchazeči a zájemci					
		z toho					
		ženy	do 20 let	nad 50 let	péče o dítě do 15 let	v evidenci nad 5 měsíců	OZP
Veřejně prospěšné práce	73	22	0	28	16	43	16
Společensky účelná pracovní místa	103	68	4	20	33	81	3
Rekvalifikace a poradenství	419	264	12	89	116	176	37
Celkem	595	354	16	137	165	300	56
<i>z toho ženy</i>	396		5	69	142	157	23

Zdroj: Analýza vývoje na trhu práce za rok 2010. Domažlice: Úřad práce v Domažlicích, 2011.

¹⁸ Společensky účelná pracovní místa – pracovní místa zřizovaná zaměstnavatelem, nebo vyhrazená zaměstnavatelem na základě dohody s úřadem práce a obsazovaná uchazeči o zaměstnání, kterým nelze zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem.

¹⁹ Analýza vývoje na trhu práce za rok 2010. Domažlice: Úřad práce v Domažlicích, 2011.

6. Zdravotnictví

V řešeném území je zajištěna širší síť zdravotnických zařízení včetně nemocnice. Působí zde 13 ordinací praktického lékaře pro dospělé, 8 ordinací praktického lékaře pro děti a dorost, 15 stomatologických ordinací, 6 gynekologických ordinací a 29 odborných ordinací (ORL, interní, psychiatrická, alergologická, ortopedická, kožní, plastické chirurgie, urologická, neurologická, chirurgická, dermatovenerologická, radiologická, oční, TRN, rehabilitační). Domažlická nemocnice, a.s. poskytuje zdravotnické služby v anesteziologicko-resuscitačním, chirurgickém, interním, gynekologicko-porodnickém, dětském, rehabilitačním, radiodiagnostickém oddělení, oddělení klinické biochemie a hematologie a následné péče (celkem 220 lůžek). K dispozici je 11 lékáren, na jednu lékárnou tak připadá více než 2,5 tisíce obyvatel. V území se nachází 2 sociálně zdravotnická zařízení – Léčebna dlouhodobě nemocných, kde je na 2 odděleních k dispozici 50 lůžek a 15 akutních lůžek. Zařízení rovněž nabízejí 5 sociálních lůžek. Rychlou lékařskou pomoc (posádka záchranné služby bez lékaře) zajišťuje výjezdové stanoviště Domažlice a Bělá nad Radbuzou a lékařskou službu první pomoci výjezdové stanoviště Domažlice Zdravotnické záchranné služby Plzeňského kraje.

Tabulka č. 23: Vybavení řešeného území vybranými druhy zdravotnických zařízení

Zařízení	Počet	Obec
Nemocnice	1	Domažlice
Samostatné ordinace praktického lékaře pro dospělé	13	Domažlice, Hostouň, Klenčí pod Čerchovem, Poběžovice
Samostatné ordinace praktického lékaře pro děti a dorost	8	Bělá nad Radbuzou, Domažlice, Hostouň, Klenčí pod Čerchovem, Poběžovice
Samostatná stomatologická ordinace	15	Bělá nad Radbuzou, Domažlice, Klenčí pod Čerchovem, Poběžovice
Samostatná gynekologická ordinace	6	Bělá nad Radbuzou, Domažlice, Klenčí pod Čerchovem, Poběžovice
Samostatná ordinace lékaře specialisty	29	Domažlice
Samostatné zařízení nelékaře psychologické	1	Domažlice
Samostatné zařízení nelékaře logopedické	1	Domažlice
Domácí zdravotní péče	2	Domažlice
Samostatné zařízení nelékaře rehabilitační	2	Domažlice
Samostatné zařízení nelékaře – návštěva služební sestry (porodní asistentka)	4	Domažlice
Samostatná stomatologická laboratoř	9	Domažlice, Chrástovice
Oddělení vakcinace a odběry krve	1	Domažlice
Jesle	1	Domažlice
Zdravotnická záchranná služba	2	Bělá nad Radbuzou, Domažlice
Lékařna	11	Bělá nad Radbuzou, Česká Kubice, Domažlice, Hostouň, Klenčí pod Čerchovem, Poběžovice
Výdejna zdravotnických prostředků	1	Domažlice
Oční optika	1	Domažlice
Krajská hygienická stanice	1	Domažlice

Zdroj: Registr zdravotnických zařízení²⁰

²⁰ [on-line, 2011-07-22] <<https://snzr.uzis.cz/viewzz/rzz/>>

7. Školství

V roce 2008 žilo v řešeném území 5 621 dítě mladší 19 let, z toho 4 209 dětí ve věku od 5 do 19 let. Celkový počet dětí se od roku 2006 nepatrně zvýšil, a to u všech věkových skupin kromě 10 až 14 let. Tendence vývoje počtu věkové skupiny dětí do 14 let je patrná v tabulce č. 8 – Věkové složení obyvatelstva řešeného území v letech 2006 až 2010.

Tabulka č. 24: Věková struktura dětí a mládeže v řešeném území v roce 2006 a 2008

Věková skupina	2006	2008
0–4	1 237	1 412
5–9	1 187	1 215
10–14	1 405	1 248
15–19	1 771	1 746
Celkem	5 600	5 621

Zdroj: Český statistický úřad

Děti do 14 let se na celkové populaci řešeného území v roce 2010 podílely 14,4 %. Nejvyšší hodnotu tohoto podílu zaznamenaly obce Mnichov s 20,6 %, což je o 6 % více než podíl celého řešeného území, Luženičky (19,9 %) a Drahotín (18,8 %), nejmenší naopak obce Pelechý (4,8 %) a Hvoždany (6,7 %).

Tabulka č. 25: Počet dětí do 14 let věku v obcích řešeného území v roce 2010

Obec	Počet dětí	Podíl na celkovém počtu obyvatel obce (v %)
Babylon	46	16,1
Bělá nad Radbuzou	290	15,4
Česká Kubice	137	16,3
Díly	44	11,4
Domažlice	1 462	13,3
Drahotín	29	18,8
Dražnov	68	15,7
Hora Svatého Václava	7	12,1
Hostouň	204	14,9
Hradiště	24	14,2
Hvoždany	2	6,7
Chocomyšl	12	10,5
Chodov	116	14,5
Chrastavice	56	15,7
Kanice	20	12,0
Kaničky	4	13,3
Klenčí pod Čerchovem	209	16,3

Luženičky	62	19,9
Milavče	91	15,8
Mnichov	48	20,6
Mutěňín	40	14,8
Nemanice	43	15,6
Nevolice	28	16,2
Nový Kramolín	39	16,1
Otov	13	14,9
Pařezov	26	18,1
Pasečnice	18	9,0
Pec	36	14,8
Pelechy	3	4,8
Poběžovice	261	15,4
Postřekov	137	12,0
Rybník	35	18,0
Srbice	50	12,7
Stráž	30	12,8
Tlumačov	62	14,8
Trhanov	80	14,2
Újezd	73	18,7
Únějovice	15	15,0
Vlkanov	19	15,2
Ždánov	24	16,7
Řešené území	3 963	14,4

Zdroj: Český statistický úřad

Předškolní a základní vzdělání je v řešeném území zajištěno sítí 15 mateřských škol (Babylon, Bělá nad Radbuzou, Česká Kubice-Spálenec, Domažlice, Hostouň, Klenčí pod Čerchovem, Luženice, Milavče, Nový Kramolín, Pasečnice, Poběžovice, Postřekov, Tlumačov, Trhanov), 10 základních škol (Bělá nad Radbuzou, Česká Kubice, Domažlice, Hostouň, Klenčí pod Čerchovem, Milavče, Poběžovice, Postřekov), 1 základní školou praktickou (Domažlice) a Základní uměleckou školou Domažlice.

Střední vzdělání poskytuje Gymnázium J. Š. Baara Domažlice (čtyřleté, šestileté a osmileté studium); Vyšší odborná škola, Obchodní akademie a Střední zdravotnická škola Domažlice (obory – Obchodní akademie, Informační technologie, Zdravotnický asistent, Sociální práce) a Střední odborné učiliště Domažlice (čtyřleté obory s maturitou – Mechanik seřizovač, Kosmetické služby, Obchodník, Gastronomie; tříleté obory s výučním listem – Obráběč kovů, Strojní mechanik, Strojní mechanik se zaměřením na obsluhu lisů pro vstřikování plastů, Truhlář, Kuchař-číšník, Prodavač, Kadeřník, Operátor skladování; dvouleté obory nástavbové – Dřevařská a nábytkářská výroba, Podnikání).

V Domažlicích se rovněž nachází Dům dětí a mládeže otevírající zhruba 50 kroužků zejména z estetické a společenskovední oblasti pro 750 zájemců, pořádající kolem stovky příležitostných a víkendových akcí pro 12 000 účastníků všech věkových kategorií a okresní kola předmětových

a uměleckých soutěží a o vedlejších a letních prázdninách připravuje specifické akce a tábory. Rodičům jsou v Domažlicích k dispozici rovněž 2 mateřská centra – Rodinné a mateřské centrum Kráčmerka a Mateřské centrum Benjamínek.

V Hostouni se nachází Výchovný ústav, Dětský domov se školou, Základní škola, Střední škola a Školní jídelna Hostouň. Kapacita výchovného ústavu je 48 klientů, kteří jsou rozděleni do 6 výchovných skupin, z nichž jedna je určena pro chlapce s ochrannou výchovou. Kapacita dětského domova a výchovně léčebné jednotky je celkem 44 chlapců. Základní škola poskytuje vzdělávání dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. Střední škola nabízí vzdělání ve 2 tříletých učebních oborech – Kuchařské práce a Stravovací a ubytovací služby.

Pedagogicko-psychologická poradna sídlící v Domažlicích poskytuje odborné psychologické a speciálně pedagogické služby (poradenství, diagnostika, reedukace, psychoterapie a prevence u dětí a mládeže ve věku 3–19 let). Zde také sídlí Středisko výchovné péče, které je specifickým zařízením poskytující všestrannou preventivně výchovnou péči dětem a mladistvým od 6 do 18 let.

Kapacita základních škol je dostačující, naopak je tomu u mateřských škol, jejichž kapacita nestačí či je na hraně pokrytí soudobého zájmu (zejména MŠ Babylon, Domažlice, Klenčí pod Čerchovem, Luženice, Milavče, Nový Kramolín).

Tabulka č. 26: Kapacita a počet žáků Mateřských a Základních škol řešeného území v roce 2010/2011

Název školy	Kapacita MŠ	Počet žáků	Kapacita ZŠ	Počet žáků
MŠ Babylon	20	20		
ZŠ a MŠ Bělá nad Radbuzou	60	53	360	142
MŠ Česká Kubice – Spálenec	20	18		
ZŠ Česká Kubice			40	23
MŠ Domažlice	373	373		
ZŠ a MŠ Domažlice, Msgre. B. St.	40	40	850	439
ZŠ Domažlice, Komenského 17			1 050	775
ZŠ praktická Domažlice			80	79
MŠ Hostouň	60	59		
ZŠ Hostouň			270	124
Masarykova ZŠ a MŠ Klenčí pod Čerchovem	50	50	350	197
MŠ Luženice	26	26		
ZŠ a MŠ Milavče	27	27	40	25
MŠ Nový Kramolín	20	20		
MŠ Pasečnice	30	13		
MŠ Pobežovice	84	66		
ZŠ Pobežovice			500	228

ZŠ a MŠ Postřekov	50	41	150	46
MŠ Tlumačov	18	18		
MŠ Trhanov	49	45		

Zdroj: Městský úřad Domažlice

Z obcí v řešeném území vyjíždí do škol celkem 2 417 žáků, studentů a učňů.

Tabulka č. 27: Počet vyjíždějících do škol a hlavní směr vyjížděky dle obcí za rok 2004
(na základě výsledků SLDB 2001)

Území	Vyjížděka z obce do škol	
	vyjíždějící žáci, studenti a učni	v % ze žáků, studentů a učňů
Babylon	43	91,5
Bělá nad Radbuzou	114	34,8
Česká Kubice	85	72,0
Díly	72	100,0
Domažlice	388	21,1
Drahotín	28	87,5
Draženov	68	94,4
Hora Svatého Václava	10	76,9
Hostouň	74	33,8
Hradiště	33	91,7
Hvozdany	3	50,0
Chocomyšl	22	100,0
Chodov	72	67,9
Chrastavice	61	89,7
Kanice	28	96,6
Kaničky	7	100,0
Klenčí pod Čerchovem	83	39,9
Luženičky	50	100,0
Milavče	52	64,2
Mnichov	34	79,1
Mutěňín	18	78,3
Nemanice	56	96,6
Nevolice	35	100,0
Nový Kramolín	44	89,8
Otov	27	100,0
Pařezov	11	84,6
Pasečnice	28	100,0
Pec	30	83,3
Pelechy	12	92,3

Poběžovice	111	35,2
Postřekov	139	65,6
Rybník	46	100,0
Srbice	72	100,0
Stráž	41	97,6
Tlumačov	67	98,5
Trhanov	80	98,8
Újezd	51	96,2
Únějovice	7	87,5
Vlkanov	21	95,5
Ždánov	20	100,0
Řešené území	2 417	-

Zdroj: Český statistický úřad

8. Sociální oblast

Cílem této kapitoly je nastínit aktuální situaci v sociální oblasti na území Domažlicka s důrazem na kvantitativní údaje o sociálně potřebných obyvatelích regionu.

Osobám v nepříznivé sociální situaci, která je chápána jako *oslabení nebo ztráta schopnosti z důvodu věku, nepříhodného zdravotního stavu, pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí, ohrožení práv a zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby nebo z jiných závažných důvodů řešit vzniklou situaci tak, aby toto řešení podporovalo sociální začlenění a ochranu před sociálním vyloučením*²¹, je poskytována pomoc a podpora prostřednictvím sociálních služeb a sociálních dávek.

Sociální služby jsou zajišťované organizacemi zřizovanými městy, neziskovými organizacemi či církevními organizacemi. Na řešeném území existuje širší síť sociálních služeb. Lidé však využívají i služby z okolních regionů, zejména s vazbou na Plzeň. Pomoc a podporu však osoby v nepříznivé sociální situaci hledají a získávají i v rámci rodinné či sousedské pomoci, ty ale lze jen velmi obtížně zmapovat.

8.1 Rodiny s dětmi

Informace o domácnostech a rodinách vycházejí ze SLDB 2001. Nové výsledky ze sčítání v roce 2011 budou v podrobné míře známy až v 2. polovině roku 2012. Uvedené počty jsou tedy vzhledem k demografickým změnám, ke kterým za poslední dekádu došlo, ryze orientační.

V roce 2001 žilo ve SO ORP Domažlice 2,4x více rodin než domácností jednotlivců. V řešeném území žilo celkem 6 364 úplných a 1 295 neúplných rodin, z nichž rodiny se závislými dětmi činily 48 %. Nejvíce úplných rodin se závislými dětmi bylo v obcích Kaničky (71 %) a Otov (67 %), nejméně pak v obcích Mutěňín (31 %) a Únějovice (33 %). Nejvíce neúplných rodin se závislými dětmi žilo v obcích Hora Svatého Václava (100 %) a Mnichov (89 %), žádná pak v obcích Hvoždany a Kanice.

Tabulka č. 28: Struktura rodin a domácností SO ORP Domažlice v roce 2001

SO ORP	Cenzové domácnosti celkem		v tom podíl jednotlivých typů domácností (%)								Průměrný počet členů cenzové domácnosti
			úplné rodiny		neúplné rodiny		vícečlenné nerodinné domácnosti		domácnosti jednotlivců		
	1991	2001	1991	2001	1991	2001	1991	2001	1991	2001	
Domažlice	14 570	16 072	66,4	58,2	9,2	11,5	0,5	1,4	23,9	28,9	2,43

Zdroj: Český statistický úřad – Sčítání lidu, domů a bytů 2001

²¹ Zákon č. 108/2006 Sb.

Tabulka č. 29: Složení rodinných domácností v obcích řešeného území v roce 2001

Obec	Úplné rodiny	v tom		Neúplné rodiny	v tom	
		bez závislých dětí	se závislými dětmi		bez závislých dětí	se závislými dětmi
Babylon	75	40	35	8	2	6
Bělá nad Radbuzou	393	190	203	83	27	56
Česká Kubice	145	75	70	27	9	18
Díly	91	46	45	10	4	6
Domažlice	2 577	1 430	1 147	613	258	355
Drahotín	47	26	21	5	3	2
Draženov	89	43	46	19	12	7
Hora Svatého Václava	18	11	7	2	-	2
Hostouň	272	126	146	73	33	40
Hradiště	40	21	19	7	2	5
Hvožďany	8	4	4	-	-	-
Chocomyšl	39	25	14	8	5	3
Chodov	179	106	73	19	8	11
Chrastavice	86	46	40	11	4	7
Kanice	43	23	20	5	5	-
Kaničky	7	2	5	3	1	2
Klenčí pod Čerchovem	300	145	155	46	20	26
Luženičky	78	36	42	12	3	9
Milavče	148	81	67	22	8	14
Mnichov	57	35	22	9	1	8
Mutěnin	52	36	16	10	6	4
Nemanice	67	37	30	23	9	14
Nevolice	39	15	24	5	4	1
Nový Kramolín	60	28	32	5	3	2
Otov	21	7	14	7	3	4
Pařezov	27	16	11	6	3	3
Pasečnice	44	27	17	14	7	7
Pec	65	41	24	6	4	2
Pelechy	15	8	7	4	1	3
Poběžovice	419	225	194	90	27	63
Postřekov	267	137	130	48	24	24
Rybník	41	15	26	9	4	5
Srbice	103	58	45	9	6	3
Stráž	57	31	26	10	5	5

Tlumačov	99	51	48	11	7	4
Trhanov	135	79	56	29	13	16
Újezd	85	46	39	15	5	10
Únějovice	18	12	6	2	1	1
Vlkanov	30	18	12	5	1	4
Ždánov	28	13	15	5	3	2
Řešené území	6 364	3 411	2 953	1 295	541	754

Zdroj: Český statistický úřad - Sčítání lidu, domů a bytů 2001

Podkladem ke zmapování celkového objemu sociální potřeby dětí a mládeže, tedy zjištění počtu evidovaných dětí a mladých lidí ohrožených sociálním vyloučením, je výkaz o výkonu sociálně právní ochrany dětí Odboru sociálních věcí a zdravotnictví Městského úřadu Domažlice.

Za poslední tři roky bylo v péči sociálně právní ochrany dětí celkem 1 855 rodin.

V evidenci kurátora pro děti a mládež v Domažlicích bylo v posledních třech letech vedeno 278 klientů, z toho 99 dětí ve věku do 15 let a 179 mladistvých. Chlapci celkově tvořili 80 % všech klientů. Většina klientů pocházela z úplných rodin.

Tabulka č. 30: Rodinné zázemí klientů kurátora pro děti a mládež v rámci OPR Domažlice v letech 2007 až 2010

Klienti	Úplná rodina	Neúplná rodina	Nová rodina	Rodina s druhem (družkou)	Ostatní	Ústavní
Klienti kurátora pro mládež	115	83	28	30	11*	11

Zdroj: Odbor sociálních věcí a zdravotnictví, Městský úřad Domažlice

*Náhradní rodinná péče

Trestná činnost řešená kurátorem se v posledních letech týkala zejména výchovných problémů. Kriminální činy uskutečňovali více mladiství (50 osob) než děti do 15 let (27 osob).

Tabulka č. 31: Problémy řešené kurátorem pro děti a mládež v rámci ORP Domažlice v letech 2007 až 2010

Klienti	Trestná činnost	Přestupky	Výchovné problémy	Stanovený dohled	Předběžné opatření
Klienti kurátora pro mládež	77	73	117	22	14

Zdroj: Odbor sociálních věcí a zdravotnictví, Městský úřad Domažlice

Sociální a návazné služby pro děti, mládež a rodiny s dětmi

Děti a mládež jsou ohroženy sociálním vyloučením v případě, že vyrůstají v sociálně a kulturně nedostatečně podnětném prostředí a v důsledku toho začínají být vyčleňovány z běžného života společnosti. Jedná se např. o děti dlouhodobě nezaměstnaných rodičů, děti trpící různými druhy závislostí, o děti z rodin, ve kterých dochází k domácímu násilí nebo z rodin žijících v sociálně vyloučených lokalitách, o děti, které samy vedou rizikový způsob života (kriminalita, závislosti, prostituce) či vyrůstají v ústavní péči, o mladé lidi opouštějící zařízení ústavní péče či výkon trestu.

Na Domažlicku se takto ohroženým dětem a mládeži věnuje v sociální oblasti převážně Odbor sociálních věcí a zdravotnictví Městského úřadu Domažlice, poskytovatelé sociálních služeb a další zařízení na hranici s oblastí školství (např. Středisko výchovné péče, Pedagogicko-psychologická poradna).

Matky s dětmi v nepříznivé sociální situaci spojené s domácím násilím či těhotné ženy v krizi mohou využít služeb Domova pro matky s dětmi v tísní v Havlovcích u Domažlic, které je zařízením Diecézní charity Plzeň, jež rovněž poskytuje Terénní sociální službu pro sociálně slabé rodiny s dětmi a osamocené matky především v oblasti finančního poradenství. V případě žen po rozpadu manželství nebo vztahu druh – družka přináší osamocené rodičovství mnohdy podceňovaný společenský problém, který se v podobě psychické a ekonomické zátěže může přenášet i do další generace. Osamocené ženy jsou častěji ohroženy nezaměstnaností, nedostatečným přístupem k přiměřenému bydlení, chudobou a sociálním vyloučením. Terénní sociální služba jim proto poskytuje doprovázení a zastupování, zprostředkování právního poradenství, zejména v případech domácího násilí, zprostředkování další odborné pomoci, kontakt s Oddělením sociálně právní ochrany dětí, zajištění přístřeší, emocionální podporu a doprovázení. Terénní sociální práci nabízí také organizace Člověk v tísní, a to především poradenské a asistenční služby pro osoby, které mají rodinné problémy, problémy s bydlením, zaměstnáním, financemi atd. Poradenství pro rodiny s dětmi, včetně profesní orientace dětí a mládeže, poskytuje rovněž Rodinná poradna Centra sociálních služeb Domažlice.

V Domažlicích působí Nízkoprahové komunitní centrum, chráněné místo určené pro děti a mládež od 11 do 20 let, jež se snaží minimalizovat možná rizika spojená se způsobem života dětí a mládeže a umožnit jim lépe se orientovat v jejich sociálním prostředí a řešit problémy.

Rodiny s dětmi se zrakovým a kombinovaným postižením do 7 let věku se mohou obrátit na Středisko pro ranou péči Plzeň, ranou péči rovněž poskytuje organizace MCT CZ a Diakonie ČCE – středisko v Praze 5. Rodiny s více dětmi mohou požádat o pomoc pečovatelské služby Města Bělá nad Radbuzou, Hostouň a Klenčí pod Čerchovem.

Jediná poradna v regionu zabývající se problematikou závislostí na návykových látkách D-kontakt při krajské hygienické stanici byla z důvodu snižování počtu pracovníků k 1. srpnu 2008 uzavřena.

8.2 Oblast osob se zdravotním postižením a seniorů

V roce 2010 žilo v řešeném území celkem 4 066 seniorů starších 65 let (14,8 % celkové populace). Jejich počet plynule stoupá, od roku 2006 se zvýšil o 10 % (365 osob).

Tabulka č. 32: Věková struktura seniorů v roce 2006 a 2008

Věková skupina	2006	2008
65–69	1 092	1 250
70–74	986	954
75–79	800	824
80–84	552	513
85–89	209	279
90–94	43	35
95 +	19	20
Celkem	3 701	3 875

Zdroj: Český statistický úřad

Dle odhadů starostů obcí Domažlicka, jež se zúčastnily dotazníkového šetření, žije na jejich území 269 seniorů se sníženou soběstačností.

Dle zjištěných údajů evidoval Městský úřad Poběžovice v roce 2010 celkem 8 žádostí, Městský úřad Bělá nad Radbuzou 1 a Obecní úřad Trhanov také 1 žádost o přidělení bytu v Domě s pečovatelskou službou.

Počet osob se zdravotním postižením nelze vzhledem k neexistenci takového přehledu na úrovni měst a obcí přesně vyčíslit. Dle celorepublikového šetření tvoří tyto osoby 10 % z celkové populace ČR, z čehož lze při vědomí určité nepřesnosti za předpokladu, že by výskyt tohoto jevu odpovídal právě průměrným hodnotám dosaženým v ČR, odhadovat, že v řešeném území města žije 2 753 osob se zdravotním postižením. Odhady počtu osob s postižením v jednotlivých obcích řešeného území jsou patrné v tabulce č. 33.

Tabulka č. 33: Odhad počtu osob se zdravotním postižením a sníženou soběstačností v roce 2011 v jednotlivých obcích řešeného území

Obec	Osoby s mentálním postižením	Osoby s tělesným postižením	Osoby se zrakovým postižením	Osoby se sluchovým postižením	Osoby s kombinovaným postižením	Osoby s dlouhodobým duševním onemocněním	Seniori se sníženou soběstačností
Babylon	0	0	0	0	0	0	1
Bělá nad Radbuzou	4	30	8	2	1	0	80

Česká Kubice	3	10	5	5	10	3	-
Díly	-	-	-	-	-	1	-
Domažlice							
Drahotín							
Draženov							
Hora Svatého Václava							
Hostouň	1	1	1	1	1	1	10
Hradiště							
Hvožďany							
Chocomyšl	-	1	-	-	-	-	2
Chodov							
Chrastavice	2	2	-	-	-	-	15
Kanice	-	-	-	-	-	-	-
Kaničky	0	2	0	0	1	2	1
Klenčí pod Čerchovem							
Luženičky	-	-	-	-	-	-	-
Milavče	-	2	-	2	-	1	3
Mnichov	-	3	-	-	-	-	-
Mutěnin	2	-	-	-	-	-	-
Nemanice							
Nevolice							
Nový Kramolín							
Otov							
Pařezov	-	-	-	-	-	1	2
Pasečnice	2	-	-	-	-	-	1
Pec	0	2	0	0	0	0	5
Pelechy							
Poběžovice	6	12	2	1	3	3	112
Postřekov							
Rybník	2	3	-	2	-	2	5
Srbice	1	2	0	0	0	1	5
Stráž	-	2	-	-	-	-	-
Tlumačov	-	12	2	2	-	-	5
Trhanov	-	1	-	-	-	1	3
Újezd	1	1	-	-	-	3	12
Únějovice	-	-	-	-	-	-	2
Vlkanov	0	10	0	3	0	0	5
Ždánov							

Zdroj: Dotazníkové šetření – jednotlivé obce, červenec – srpen 2011

(- není známo, nelze odhadnout)

Osoby, které jsou především z důvodu nepříznivého zdravotního stavu závislé na pomoci jiné osoby, mají dle zákona o sociálních službách nárok na příspěvek na péči (PnP), jehož výše je odvozována dle stupně závislosti na pomoci. Příspěvek je určen zejména k zajištění sociální péče příjemci příspěvku, a to pomocí sociální služby nebo rodinným příslušníkem či jiné osoby. Tyto příspěvky pobíralo v roce 2010 na území ORP Domažlice celkem 10 511 osob, z toho 38 % v I. stupni závislosti, 29 % ve II. stupni závislosti, 21 % ve III. stupni závislosti a 12 % ve IV. stupni závislosti.

Tabulka č. 34: Počet poskytnutých příspěvků na péči na území ORP Domažlice v letech 2008 až 2010

Příspěvek na péči poskytnutý osobám do 18 let					
Rok	I. stupeň	II. stupeň	III. stupeň	IV. stupeň	Celkem
2008	63	25	398	72	558
2009	139	85	308	72	604
2010	205	139	235	102	681
Celkem	407	249	941	246	1 843
Příspěvek na péči poskytnutý osobám nad 18 let					
Rok	I. stupeň	II. stupeň	III. stupeň	IV. stupeň	Celkem
2008	3 621	2 520	1 577	1 050	8 768
2009	4 078	3 106	1 791	1 158	10 133
2010	3 801	2 959	1 951	1 119	9 830
Celkem	11 500	8 585	5 319	3 327	28 731

Zdroj: Odbor sociálních věcí a zdravotnictví, Městský úřad Domažlice

Osobám starším než jeden rok s těžkým zdravotním postižením, které podstatně omezuje jejich pohybovou nebo orientační schopnost, se podle druhu a stupně postižení poskytují mimořádné výhody I. (průkaz TP²²), II. (průkaz ZTP²³) nebo III. stupně (průkaz ZTP/P²⁴)²⁵. Držitelů průkazů mimořádných výhod bylo za poslední 3 roky na území ORP Domažlice evidováno celkem 497, z čehož 68 % tvoří osoby se středním stupněm, 23 % osoby s nejzávažnějším stupněm a 9 % osoby s lehkým stupněm nutnosti osobní asistence.

Tabulka č. 35: Počet držitelů průkazů mimořádných výhod na území Domažlicka v letech 2008 až 2011

Druh průkazu	Věk		Celkem
	do 18 let	nad 18 let	
TP	1	45	46
ZTP	13	324	337
ZTP/P	19	95	114
Celkem	33	464	497

Zdroj: Odbor sociálních věcí a zdravotnictví, Městský úřad Domažlice

²² TP – Občan s těžkým zdravotním postižením

²³ ZTP – Občan se zvláště těžkým zdravotním postižením

²⁴ ZTP/P – Občan zvláště těžce zdravotně postižený s průvodcem

²⁵ MPSV – <http://portal.mpsv.cz/soc/ozp/vyhody>

Sociální a návazné služby pro osoby se zdravotním postižením a seniory

Na řešeném území fungují tato zařízení zaměřená na péči o seniory a osoby se zdravotním postižením:

- 3 domovy pro seniory (Domažlice – sociální služby, Černovice – sociální, ošetřovatelské a zdravotní služby)
- 5 domů s pečovatelskou službou (Domažlice, Bělá nad Radbuzou, Hostouň, Klenčí pod Čerchovem, Poběžovice)

Některá tato zařízení poskytují i služby formou terénní práce a další služby. Jedná se zejména o terénní pečovatelskou službu, rozvoz obědů, ošetřovatelskou službu, osobní asistenci, denní stacionář apod. Terénní pečovatelská služba však pokrývá pouze zlomek řešeného území. Kromě zařízení pro seniory poskytuje pečovatelskou službu i soukromá domácí ošetřovatelská služba paní Lukáškové, která působí na celém území bývalého okresu Domažlice a která rovněž poskytuje ošetřovatelskou péči, osobní asistenci a odlehčovací služby. Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením a sociální rehabilitaci poskytuje i Diecézní charita Plzeň.

Jiné typy služeb nabízí několik neziskových organizací a sdružení zdravotně postižených uživatelů a jejich blízkých, které jsou na Domažlicku zastoupeny mezi poskytovateli sociálních služeb vůbec nejčastěji. Poskytují základní i odborné poradenství, odborné konzultace, průvodcovské a předčitatelské služby, ranou péči, půjčují kompenzační pomůcky, zajišťují rekondiční pobyty a různé sociálně aktivizační služby a volnočasové aktivity. Jedná se o Asociaci rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR, o.s. – Klub "Pavučinka", Centrum pro zdravotně postižené Plzeňského kraje – pobočka Domažlice, Centrum sociálních služeb Domažlice, Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR, oblastní pobočka Domažlice, Svaz neslyšících a nedoslýchavých v ČR – Poradenské centrum Domažlice, Svaz postižených civilizačními chorobami v ČR, okresní organizace Domažlice, Svaz tělesně postižených v ČR, o.s. – okresní organizace Domažlice, Diakonie ČCE – Středisko v Praze 5 Stodůlkách, Středisko pro ranou péči Plzeň, o.p.s., Tyfloservis, o.p.s.

Zdravotně postižené děti a mládež využívají služeb Domova pro osoby se zdravotním postižením Stod, Ústavu sociální péče pro tělesně postiženou mládež Zbůch, centra denních služeb a chráněné bydlení Diakonie ČCE – střediska Radost v Merklíně a Chráněné dílny Horšovský Týn.

Největšími problémy, se kterými se obce ve vztahu k seniorům a osobám se zdravotním postižením potýkají, jsou stárnutí populace v obcích a péče o stárnoucí občany. Mutěním v této souvislosti řeší zejména dopravní vzdálenosti a vhodnost vlakových a autobusových spojů. Chrástavice podporují místní prodejnu smíšeného zboží, čímž umožňují její zachování a možnost nákupu pro starší občany. Rovněž Srbice se zajímá o starší občany a v této souvislosti řeší zajišťování osobní péče, teplé stravy a nákupů pro seniory a uvažuje o přestavbě části Obecního úřadu na malometrážní byty či stacionář pro seniory s možností následného rozšíření na sociální službu.

8.3 Osoby ohrožené sociálním vyloučením

Osoby ohrožené sociálním vyloučením jsou osoby mimo běžný život společnosti, které nemají možnost se do něj zapojit v důsledku nepříznivé sociální situace²⁶. Péči o občany žijící mimo majoritní společnost zajišťuje kurátor pro dospělé, který jim poskytuje sociální poradenství k překonání obtížných životních poměrů a pomáhá jim řešit sociální důsledky společenského vyloučení.

Osobám s nedostatečnými příjmy je, jako opatření napomáhající řešení některých nárazových životních situací, poskytována pomoc v hmotné nouzi. Jedná se příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a mimořádnou okamžitou pomoc. Za poslední tři roky bylo vyplaceno celkem 635 těchto dávek, z nichž 461 příspěvek na živobytí, 95 doplateků na bydlení a 79 mimořádných okamžitých pomocí.

Dle hrubých odhadů představitelů obcí, jež se zúčastnily dotazníkového šetření, žije v řešeném území zhruba 7 osob bez přístřeší, 24 uživatelů drog, 46 pachatelů trestné činnosti, 6 osob opouštějících školská zařízení pro výkon ústavní či ochranné výchovy a zhruba 72 příslušníků etnických menšin.

Tabulka č. 36: Odhad počtu osob ohrožených sociálním vyloučením v roce 2011 v jednotlivých obcích řešeného území

Obec	Osoby bez přístřeší	Uživatelé drog	Pachatelé trestné činnosti	Osoby propuštěné ze školských zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy po dosažení zletilosti	Etnické menšiny	Oběti násilí
Babylon	0	0	2	0	0	0
Bělá nad Radbuzou	5	20	30	5	30	5
Česká Kubice	1	-	-	-	-	-
Díly	-	-	-	-	-	-
Domažlice						
Drahotín						
Draženov						
Hora Svatého Václava						
Hostouň	1	-	5	0	2	-
Hradiště						
Hvožďany						
Chocomyšl						

²⁶ Sociální vyloučení definuje zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Chodov						
Chrastavice	-	-	-	-	-	-
Kanice	-	-	-	-	-	-
Kaničky	0	0	0	0	0	0
Klenčí pod Čerchovem						
Luženičky	-	-	-	-	-	-
Milavče	-	-	-	-	4	-
Mnichov	-	-	2	-	20	-
Mutěnin	-	-	4	-	0	0
Nemanice						
Nevolice						
Nový Kramolín						
Otov						
Pařezov	-	-	-	-	-	-
Pasečnice	-	-	-	-	-	-
Pec						
Pelechy						
Poběžovice	2	5	5	1	25	1
Postřekov						
Rybník	0	0	1	0	1	0
Srbice	0	0	0	0	3	0
Stráž	-	-	2	1	-	-
Tlumačov	-	-	-	-	-	-
Trhanov	-	-	-	-	-	-
Újezd	-	1	-	-	-	-
Únějovice	0	0	0	0	0	0
Vlkanov	0	3	-	-	12	0
Ždánov						

Zdroj: Dotazníkové šetření – jednotlivé obce, červenec – srpen 2011

(- není známo, nelze odhadnout)

Sociální a návazné služby pro osoby ohrožené sociálním vyloučením

Příčiny sociálního znevýhodnění osob ohrožených sociálním vyloučením jsou vícečetné a často se navzájem posilují. Většinou se jedná o nízké vzdělání, pobyt ve vazbě, slabé psychosociální dovednosti, závislost na návykových látkách, absence vlastního bydlení, vysoká zadluženost, exekuce. Důsledkem těchto faktorů je omezená schopnost orientace ve společnosti, omezené možnosti seberealizace, což vede k frustraci a následné rezignaci na pokusy o změnu stávajícího stavu.

Osoby bez přístřeší se obvykle stahují do větších center dané oblasti. Nejinak je tomu i v řešeném území, kde je bezdomovectví se všemi dopady problémem právě v Domažlicích. Zde se jim věnuje zejména Terénní krizová služba Diecézní charity Plzeň. Ta jim zajišťuje doprovázení a zastupování (v kontaktu s úřady, zaměstnavateli), jednání s příslušnými obcemi ohledně přístřeší, zprostředkování kontaktu s občanskou komunitou v regionu, pomoc při zařazení se do běžného života komunity, pomoc při hledání pracovních příležitostí, materiální pomoc v případě hmotné nouze, pomoc při navazování kontaktu s rodinou apod. Diecézní charita Plzeň rovněž provozuje Azylový dům v Domažlicích, jehož posláním je motivovat a podporovat uživatele k návratu k samostatnému životu ve společnosti, a Domov pro matky s dětmi v tísní v Havlovicích u Domažlic, jejichž služeb mohou využít matky s dětmi v nepříznivé sociální situaci spojené s domácím násilím či těhotné ženy v krizi.

Terénní sociální práci nabízí také organizace Člověk v tísní, a to především pomoc a podporu při řešení finančních problémů, nezaměstnanosti, problémů s bydlením, rodinných problémů, trestních a přestupkových řízení, soudních sporů, zařizování dokladů a dokumentů.

Jako všechny příhraniční regiony potýká se i Domažlicko s jevem prostituce, a proto byla i tato problematika navržena k řešení v rámci projektu KPSS na Domažlicku. Vláda Horní Falce se zaměřila na prevenci negativních dopadů prostituce na zdraví lidí. Od roku 1997 pracuje v česko-bavorském pohraničí binacionální projekt JANA. Zřizovatelem projektu na německé straně je Vláda Horního Falcka v Regensburgu, na české straně občanské sdružení Network East-West, které bylo založeno za účelem zvýšení informovanosti o problematice AIDS a pohlavně přenosných chorob a zajišťování spolupráce v česko-bavorském pohraničí. Od roku 2007 sdružení zřídilo nestátní zdravotnické zařízení – dermatovenerologickou ambulanci, které provádí testy na pohlavně přenosné choroby, ať už v ambulanci v Centru JANA v Domažlicích nebo mobilní ambulanci v terénu.